

សម្ភាសន៍ជាមួយឈ្មោះ យ៉ែម សំអុន ភេទប្រុស អាយុ ៦០ ឆ្នាំ

មុខងារនៅសម័យខ្មែរក្រហម: “បច្ចេកទេសនាវា”

មុខងារបច្ចុប្បន្ន: លក់ដូរ

ស្រុកកំណើតនៅភូមិកល់តម ឃុំព្រឺងព្រឺង ស្រុកត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ

សព្វថ្ងៃរស់នៅភូមិពងទឹក ឃុំស្រែចែង ស្រុកជុំគីរី ខេត្តកំពត

ថ្ងៃទី៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១

សម្ភាសន៍ដោយ: ឡុង ដានី និង វ៉ាន់ថាន់ ពេជារ៉ា

០១:២៧:០០

៤៦ទំព័រ

ដានី : លោកពូដំបូងខ្ញុំ ចង់ស្គាល់ឈ្មោះលោកពូ លោកពូឈ្មោះពេញអីដែរ?

សំអុន : ឈ្មោះពេញខ្ញុំឈ្មោះ យ៉ែម សំអុន ។

ដានី : យ៉ែម សំអុនពូ?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : អាយុប៉ុន្មានហើយពូសព្វថ្ងៃ?

សំអុន : អាយុរហូត ប្រហែលជា ៦០ ហើយ ៦០ គត់ ខ្ញុំកើតឆ្នាំ១៩៥០ ។

ដានី : ១៩៥០ ?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ពួកស្រុកកំណើតកើតជា នៅភូមិឃុំព្រឺងបណ្តាយ?

សំអុន : មិនមែនទេ ខ្ញុំនៅស្រុកត្រាំកក់ ភូមិកល់តម ឃុំព្រឺងព្រឺង ។

ដានី : ភូមិក្បាល?

សំអុន : កល់តម ។

ដានី : កល់តម?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ឃុំព្រឺងព្រឺង?

សំអុន : បាទ!ស្រុកត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ ។

ដានី : អញ្ជឹងសព្វថ្ងៃនេះពួកវាស្រុកអីដែរ?

សំអុន : ភូមិពងទឹក ឃុំស្រែចែង ។

ដានី : ស្រុកជុំគីរី?

សំអុន : បាទ!ស្រុកជុំគីរី ខេត្តកំពត ។

ដានី : គ្រួសារលោកពូកាត់ឈ្មោះអីដែរ?

សំអុន : ឈ្មោះ ខាត់ សូវ ។

ដានី : ខាត់ សូវ?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : កាត់អាយុប៉ុន្មានដែរ?

សំអុន : កាត់អាយុចូល៥៦ ហើយឆ្នាំនេះ ។

ដានី : ពូមានកូនទាំងអស់ប៉ុន្មាននាក់ដែរ?

សំអុន : កូនទាំងអស់៥ នាក់ ទាំងអស់ ។

ដានី : ៥ នាក់ ស្រីប៉ុន្មានប្រុសប៉ុន្មាន?

សំអុន : បាទ!ស្រី២ប្រុស៣ ។

ដានី : ស្រី២ប្រុស៣?

សំអុន : កូនស្រីមួយកើតជម្ងឺប៉ូលយោ ។

ដានី : សព្វថ្ងៃពូប្រកបរបររកស៊ីធ្វើអីដែរ?

សំអុន : ខ្ញុំនៅលក់ដូរវត្ថុចបន្លិចក្នុងផ្ទះហ្នឹង ។

ដានី : លក់ដូរអ្វី? អត់មានធ្វើអីទៀតទេ?

សំអុន : បាទ!អត់ទេ ។

ដានី : ពូឪពុកពូកាត់ឈ្មោះអីទៅ?

សំអុន : ឪពុកខ្ញុំឈ្មោះ យ៉ែម ញ៉ែត ។

ដានី : យ៉ែម ញ៉ែត?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : សព្វថ្ងៃកាត់នៅទេ?

សំអុន : កាត់ស្លាប់អស់ហើយ ។

ដានី : ស្លាប់តាំងពីអង្គុល?

សំអុន : ស្លាប់ កាត់ស្លាប់យូរហើយ តាំងពីជំនាន់ ឆ្នាំមួយពាន់ប៉ុន្មានទេ ខ្ញុំកើតអត់ទាន់កាត់ដង ។

ដានី : បាទ! ចុះម្តាយ?

សំអុន : ម្តាយក៏ស្លាប់ដែរ ។

ដានី : ម្តាយ កាត់ឈ្មោះអីដែរ?

សំអុន : ឈ្មោះ ទូ ខាត់ ។

ដានី : ទូ ខាត់?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ពូបងប្អូនបង្កើតទាំងអស់មានប៉ុន្មាននាក់?

សំអុន : បងប្អូនខ្ញុំបង្កើត៧នាក់ ។

ដានី : ស្រីប៉ុន្មានប្រុសប៉ុន្មាន?

សំអុន : ស្រីតែ១ទេ ប្រុស៦ ។

ដានី : ប្រុស៦?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ពូកូនទីប៉ុន្មានដែរ?

សំអុន : ខ្ញុំកូនទី៤

ដានី : កូនទី៤?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : កាលពីក្មេងៗពូរៀនសូត្រអីនៅសាលាណា រៀនដល់ណាដែរ?

សំអុន : ខ្ញុំពីមុននៅក្នុងវត្ត រៀនសាលាវត្ត រួចហើយខ្ញុំឡើងដល់សាលាផ្សារជំនាន់មុននោះណា ឡើងដល់ថ្នាក់ទី៧ហើយ ថ្នាក់ទី៧ជំនាន់មុន គេហៅសិបប៉ុន្មានហ្នឹង ។

ដានី : នៅសាលាណាទៅ?

សំអុន : នៅសាលាត្រាំកក់ ផ្សារត្រាំកក់ហ្នឹងហ្នឹង ។

ដានី : ដល់ពេលពូរៀនដល់ថ្នាក់ទី៧ហើយយ៉ាងម៉េចទៀត?

សំអុន : ខ្ញុំក៏ឈប់ ។

ដានី : ឈប់មកយើងមកធ្វើអីវិញ?

សំអុន : ឈប់មកខ្ញុំមកបួសវិញ ចូលបួស ។

ដានី : បួសនៅវត្តណាដែរ?

សំអុន : បួសនៅវត្តកោះកែ្អក ហៅថាវត្តកខនាភម ។

ដានី : នៅណាវត្តហ្ន៎?

សំអុន : បាទ! វត្តកោះកែ្អក នៅខាងជើងកល់តម ត្រាំកក់ ខាងជើងត្រាំកក់តិច ។

ដានី : ឆ្នាំណាដែលពូជូលបួស?

សំអុន : ឆ្នាំ១៩៦៤ ។

ដានី : បន្ទាប់ពីឈប់រៀបភ្លាមយើងទៅ?

សំអុន : ទៅបួស ។

ដានី : ពូជូលបានប៉ុន្មានវស្សាដែរ?

សំអុន : ខ្ញុំដល់ឆ្នាំ៧០ សង្រ្គាមហើយ ខ្ញុំសឹក ឆ្នាំ១៩៧០ ខ្ញុំសឹក សឹកចូលធ្វើការឲ្យគេទៀត ។

ដានី : ដល់ពេលសឹកឆ្នាំ៧០ ហ្នឹងលោកពូជូលធ្វើការណាអីទៅ?

សំអុន : គេបបួលចូលគេឲ្យ ធ្វើស្ងៀនឃុំគេ ស្ងៀនឃុំជំនាន់ប្រជាជាតិហ្នឹង ។

ដានី : ស្ងៀនឃុំ?

សំអុន : ស្រែចែង ។

ដានី : កាលហ្នឹងគណៈឃុំកាត់ឈ្មោះអីទៅ?

សំអុន : កាលហ្នឹងឈ្មោះ អ្គរ..ភ្នំអស់ហើយ..ឈ្មោះតាសូរ ។

ដានី : មកធ្វើស្ងៀនឃុំនៅស្រែចែងហ្នឹងនេះ?

សំអុន : បានស្រែចែង ស្រុកខាងប្រពន្ធខ្ញុំនេះ ។

ដានី : ម៉េចបានលោកពូជូលរៀបការក្នុងឆ្នាំណាអញ្ចឹង?

សំអុន : ខ្ញុំរៀបការឆ្នាំ៧០ ។

ដានី : ឆ្នាំ៧០ ?

សំអុន : បាទ! សឹកមកហើយបានប៉ុន្មានខែ ក៏ការទៅ មិនទាន់ដុះសក់ស្រួលផង ។

ដានី : ដល់ពេលលោកពូជូលហើយយ៉ាងម៉េច លោកពូជូលស្ងៀនឃុំហ្នឹងតាមរយៈយ៉ាងម៉េចដែរ?

សំអុន : ហ្នឹងតាមរយៈហ្នឹងអីពេក កាលនៅលោកគេទៅរៀនបាលី អីនៅស្រុកគេហ្នឹងណា ហើយ មនុស្សដែលនៅនេះគេស្គាល់ខ្ញុំ ឃើញខ្ញុំមកនៅនេះ ។ គេស្គាល់ខ្ញុំអញ្ចឹងគេធ្វើការមួយនេះហ្នឹង ក៏គេបបួលខ្ញុំទៅធ្វើការមួយគេដែលទៅ ហើយខ្ញុំក៏ទៅធ្វើការហ្នឹងគេដែលទៅ ។ គេអ្នកស្រុកហ្នឹង គេមានទំនាក់ទំនងខាងខ្មែរក្រហម ។ មុនអីនោះណា គេដឹង គេធ្វើជាប្រធានឃុំនៅហ្នឹង មេឃុំ

កាលហ្នឹងគេហៅថាប្រធានឃុំអញ្ជឹងហើយ គេក៏បង្ខំខ្ញុំឲ្យចូលធ្វើនឹងគេទៅ ។ ធ្វើនឹងគេ
គេឲ្យធ្វើស្បៀនហ្នឹងឲ្យជួយសរសេរជួយអីគេភិបត្តិហ្នឹងប៉ុណ្ណឹងទេ ។

ដានី : តាសូរអ្នកហៅ?

សំអុន : ឈ្មោះតាសូរឈ្មោះសេម..ឈ្មោះសេម មួយទៀត សូរមួយ ឈ្មោះសេមមួយ ។

ដានី : ពូធ្វើស្បៀនឃុំហ្នឹង ធ្វើបានរយៈពេលប៉ុន្មានដែរ?

សំអុន : ខ្ញុំធ្វើបានខ្លីទេ ព្រោះខ្ញុំធ្វើកាលហ្នឹង ធ្វើបាន១ឆ្នាំជាន់ខ្ញុំក៏ឈប់ទៅ បានខ្ញុំឈប់ ព្រោះកាល
ហ្នឹងខ្ញុំគ្រាន់ គ្រាន់មកនៅនឹងដុះ នៅដុះយូរពេកទៅ ខ្ញុំខ្មាស់គេ ខ្ញុំឈប់ សុំគេឈប់ទៅ ឈប់ធ្វើ
ក៏ផ្អាកនៅដុះជាមួយប្រពន្ធខ្ញុំទៅ ។

ដានី : ចុះពូកាលយើងធ្វើស្បៀនឃុំ ឃុំជំនាន់ហ្នឹងការងារគេធ្វើអី?

សំអុន : ការងារអីដូចគ្នានៅទីណាទេ ព្រោះខ្ញុំខ្វះបម្រើគ្រូការសំបុក្រស្នាមអីដើរទៅណាមកណាគេឲ្យខ្ញុំ
ជួយសរសេរឲ្យគេទៅណា ហើយខ្ញុំក៏សាញ់ជំនួសគេហ្នឹងទៅយើងដាក់«៨១» អញ្ជឹងទៅ
យើងដាក់ជំនួសអញ្ជឹងទៅ យើងធ្វើឲ្យគេទៅ ហើយគ្មានអីទាក់ទិនទេ ។ គេដើរទៅណាទៅណា
ឆ្លងស្រុកមួយទៅស្រុកមួយអីហ្នឹង អាហ្នឹងដើរបានម៉ាសេរីភាព គ្រប់គ្រាន់ ស្រុកមួយ ស្រុក
មួយអី ហើយទៅតាមឃុំអីកោះប្រជុំរឹក្រវីការរទេះគ្រូការអីដឹកជញ្ជូនគ្រប់ ដឹកជញ្ជូន
រំសេវអីក៏យើងមានអ្នករត់ការយើងអង្គុយតែសរសេរទេ ។

ដានី : តែនៅជំនាន់ហ្នឹង ដូចថានៅក្នុងស្រុកភូមិយើងនៅស្រែចែងហ្នឹង កាលហ្នឹងខាងខ្មែរក្រហមគេ
គ្រប់គ្រងឬក៏ខាងលន់ លន់?

សំអុន : កាល

ហ្នឹងខ្មែរក្រហមគ្រប់គ្រងហើយ ព្រោះដីនេះសុទ្ធជាតំបន់រំដោះហើយបាទ! តំបន់រំដោះ គឺចាប់ដួង
ក៏ចូលមកភ្ជឹប រំដោះបានពួក លន់ លន់ ពួកអីបាត់អស់ហើយ ទៅឆ្ងាយៗអស់ ហើយ ។

ដានី : អញ្ជឹងប្រជាជនយើងនៅនេះដូចថា កាលហ្នឹងយើងនៅមួយខ្មែរក្រហមដូចថា?

សំអុន : បាទ! គឺនៅមួយគ្នា ក៏ប៉ុន្តែការរស់នៅគឺដូចធម្មតា អវត្តមានភារៀងលន់ លន់ អវត្តមាន
ភារៀងនោះទេ ។ តែការរស់នៅរបៀបរបប គឺនៅបាយទឹកអី ហូបចុកតាមឯកជនធម្មតាទេ
អាហ្នឹងកាលខ្ញុំនៅ កាលខ្ញុំនៅធ្វើការ ។

ដានី : ចុះពូអញ្ជឹង ពូធ្វើបានប៉ុន្មានឆ្នាំពូឃើញទៅ ហើយក៏ពូឈប់មកនៅមួយប្រពន្ធ?

សំអុន : បាទ! មកនៅមួយប្រពន្ធវិញ ។

ដានី : ហើយយ៉ាងម៉េចទៀតទៅពូ?

សំអុន : ហើយ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៣ កាលបរិច្ឆេទកូនខ្ញុំនៅក្នុងពោះហើយក្របំខែហើយ ជំនាន់ហ្នឹងគឺ បេឌ២ ទម្ងាក់ ខ្ញុំក៏ស្តាប់សភាពការណ៍ដូចមិនសូវស្រួល ព្រោះកាលបរិច្ឆេទមានឈ្មោះ ឈ្មោះដែល គេហៅថាសត្តិសម្ព័ន្ធ ដូច្នោះខ្ញុំក៏ដាក់ការងារធ្វើហាក់ដូចជាខ្ញុំស្តីកស្រពនៃចំពោះការងារហ្នឹង ខ្ញុំក៏ សូមប្រធានភូមិហ្នឹងទៅទ័ពវិញទៅ ។

ដានី : យ៉ាងម៉េចទៅពូ ពូអាចរៀបរាប់កន្លែងហ្នឹង ដូចជាពេលពូសុំចូលទ័ពហ្នឹង សុំចូលទ័ពទៅកន្លែង ណា ធ្វើអីខ្លះទៅ?

សំអុន : បាទ! បាទធ្វើទ័ពហ្នឹងខ្ញុំក៏អនុញ្ញាតទូទៅ ទៅហ្នឹងទៅទាំងប្រពន្ធក្របំខែទៀត ខ្ញុំទៅបាទមួយ អាទិត្យខ្ញុំដឹងថាប្រពន្ធខ្ញុំសម្រាលកូនទីមួយហើយ កូនដំបូងបំផុតឆ្នាំ៧៣ហ្នឹង កូនស្រី ហើយរួច ពីហ្នឹងទៅខ្ញុំទៅទ័ព ។ គេអត់ឲ្យទៅទ័ពទៀតគេមិនឲ្យខ្ញុំធ្វើទ័ពទេ គេឲ្យខ្ញុំទៅលក់ដូរគេ នៅឯទាន់ ហាន់ ទាន់ហាន់ ស្ងៀនយុំយើងនៅស្រុកយួនហ្នឹង កំពង់អូន ទៅលក់ដូរឥវ៉ាន់ហ្នឹង លក់ដូរឥវ៉ាន់ ជំនួញឥវ៉ាន់ពីលើដីអណ្តែត ខ្យមមាថាយើងយកជាដូង ជាព្រីង ជាចំនីចំនុកអី ជ្រូកអីហ្នឹង យើងយកទៅដូរជាក្រណាត់ ខោអាវអី មកបែកជូនប្រជាជនយើងនៅក្នុងមូលដ្ឋាននេះ ។ ហៅថាមូលដ្ឋានពីដើម គេដោះដូរខាងហ្នឹង កុំឲ្យមានការខ្វះខាតអីមានតាំងពីបីបេង គឺយកពី ហ្នឹងមកវិញមកដល់ឲ្យប្រជាជនយើងស៊ីចុកក្របំគ្រាន់នៅខាងនេះ ។

ដានី : អាហ្នឹងលក់ដូរយ៉ាងម៉េច?

សំអុន : លក់ដូរខ្យមមាថាយើងទិញឥវ៉ាន់ពីស្រុកយួនហ្នឹងយើងយកឥវ៉ាន់យើងពីនេះទៅ ទៅដូរនៅស្រុក យួនដូរស្រុកយួនមានទាំងបីបេង មានទាំងបារឌីវង់ក្របំមុខទាំង អស់សុទ្ធអញ្ជឹងៗ ក្របំទាំងអស់ អញ្ជឹង ហើយខាងភូមិយើងពីនេះទៅជនបទអញ្ជឹងអត់ មានបង្កើតទីជម្រកធំបាទទេ យកទៅ ហ្នឹងទៅតិចទេ ។ ឥវ៉ាន់វ៉ាន់ទៅហ្នឹងទុកកន្លែងខ្ញុំហ្នឹង ដឹកទាំងអាទេះៗ ជូនបេងបួនយើងលក់ដូរ នេះទៅ ។ កាលបរិច្ឆេទបាយលុយទេ លុយអារូបកោ រូបកោរបស់លន់ នល់ដែរហ្នឹង នៅបាយលុយ ។

ដានី : អញ្ជឹងនៅខាងដោះហ្នឹងគេបាយលុយ លន់ នល់ដែរ?

សំអុន : បាទ! បាយលុយ លន់ នល់ កាលបរិច្ឆេទ បើមិនដាស់ប្តូរក្នុងអញ្ជឹងអត់ទៅរួចទេ ដោះដូរជា មួយយួនអត់កើត ។

ដានី : កាលបរិច្ឆេទលក់ដូរអញ្ជឹងពូនៅក្នុងអង្គភាពអីទៅ?

សំអុន : អង្គភាពពាណិជ្ជហ្នឹង គេហៅពាណិជ្ជហ្នឹង វាសាខាពាណិជ្ជគំបន់គេ គំបន់គេហៅខេត្ត ជាសាខា របស់គេដែលប្រចាំការនៅប្រកហ្នឹងម្តងប្រញាប់ជញ្ជូនឥវ៉ាន់មកឲ្យខាងខេត្តគេនេះ ។

ដានី : កាលហ្នឹងគេហៅយើងពួកពាណិជ្ជ ពាណិជ្ជកម្ម?

សំអុន : បាទ!ពួកពាណិជ្ជ ពាណិជ្ជកម្ម ។

ដានី : ពាណិជ្ជកម្ម?

សំអុន : បាទ!ពាណិជ្ជកម្ម ។

ដានី : ពាណិជ្ជកម្មតំបន់ កាលហ្នឹងតំបន់នៅណាដែរ?

សំអុន : តំបន់ តំបន់ហ្នឹងកាលហ្នឹងគេហៅតំបន់កំពត គេហៅលេខ លេខពីដើមគេហៅ៣៥ ។

ដានី : តំបន់៣៥ ?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ហ៊ីដែលពេលពូនៅសាខាគេឲ្យនៅសាខា សាខាអីគេ?

សំអុន : សាខាពាណិជ្ជ នៅទាន់ហាន់ ហ្នឹងម្តង ។

ដានី : សាខាពាណិជ្ជនៅទាន់ហាន់?

សំអុន : បា.ទ!ស្តានធំ នៅវែងៗហ្នឹងគេហៅសាខាស្តានធំ ព្រោះទាន់ហាន់សុទ្ធតែយួនធៀវក៏នៅ កាលហ្នឹងធៀវក៏ នៅទេអត់ទាន់អស់ទេ ធៀវក៏នៅ ខ្ញុំនៅទល់មុខគ្នាហ្នឹងទល់គ្នា ។

ដានី : ចុះពូដូចជាពូដូចជាពួកខាងរំដោះអញ្ជឹង ដូចខាងធៀវក៏ ធៀវក៏គេត្រូវជាមួយ លន់ នល់ ចុះពូទៅរកស៊ីយ៉ាងម៉េចទៅ?

សំអុន : តាមរយៈឈ្នួញ ឈ្នួញអ្នករត់ការយកយើង ដូច្នោះឈ្នួញវាមិនអាចនេះទេ ឈ្នួញខាងណាក៏វាត្រូវដែរ អាណើក៏វាត្រូវ អាប្រោមក៏វាត្រូវ ឲ្យតាបានផលវា វាយកពីយើងទៅផង ទៅដាក់ឯណោះទៅ វាយកពីនោះមកផង មកដាក់ឯនេះមក តាមរយៈឈ្នួញទេ យើងមិនអាចទាក់ទងទល់មុខគ្នាបានទេ ព្រោះអាសារវែវគ្នាដែរពួកហ្នឹង ។

ដានី : ចុះលន់ នល់ អីគេអត់ដឹងទេ?

សំអុន : អត់ដឹងទេ.លន់ នល់ អត់មានបៀតទេកន្លែងនេះនោះ លន់ នល់ មកនៅមុំជើងតាមុំយើង កំពតនេះភើ គេវែវរួចកូលហើយពួកទ័ពខាងទ័ព ។

ដានី : ទូកមាសអីអត់មានទេ?

សំអុន : ទូកមាស មាន អាហ្នឹងនៅមួយៗ នៅមានទូកមាសទៅកំពតកាលហ្នឹង កាលខ្ញុំនៅហ្នឹង នៅទូកមាស ហ៊ី!កំពតបាទ!មិនទាន់ដាច់មិត្តទេ ។

ដានី : អញ្ជឹងពូដែលខាងពាណិជ្ជយើងយករបស់ទៅដូរយកវ៉ាន់ពីស្រុកយួនមកវិញ យើងយកមកផ្គត់ផ្គង់ឲ្យប្រជាជនឬផ្គត់ផ្គង់ឲ្យកងទ័ព?

សំអុន : ដុតដុតឲ្យប្រជាជន ព្រោះរបស់សុទ្ធជារបស់ប្រជាជនទាំងអស់ ខ្ញុំអត់មានខាងកាំភ្លើង ខាង គ្រាប់រំលេវអីទេ គឺមានតាំងពីកាណាត់ កាណាត់ហ្នឹងកាណាត់ប្រណិតទៀតណាស់ ក្រណាត់ ខ្មៅអីអី ។ ក្រណាត់ដុតអីតិចតួចហ្នឹងហីចាន់ឆ្នាំង សុទ្ធតែសម្រាប់ប្រជាជនទាំងអស់ហ្នឹង អំបិល ប៊ីចេង អីអី យកមកខ្ញុំមិនដឹងថាចែកចាយទៅណា ប៊ីចេងអី មិនដឹងទេ ចាន់ឆ្នាំងអី គ្រាន់តែ ដឹងថាគ្មានអារុធយុទ្ធភ័ណ្ឌសម្រាប់យោធាទេ ។ កន្លែងខ្ញុំសម្រាប់ប្រជាជនសុទ្ធសាធ ដែល របស់របរទាំងអស់ ប្រេងក្រឡា ប្រេងអីហ្នឹង ។

ដានី : ដឹកតាមរទេះ?

សំអុន : បាទ! ដឹកតាមរទេះតាមភូមិៗ គេទៅមួយៗ តាមភូមិអញ្ជឹង ភូមិ“ក” ភូមិ“ខ” អញ្ជឹងទៅ អ្នកណាគេចង់យកវាមកទ្វេភាពភូមិគេ គេយករទេះមកដឹកមក ហើយគេឲ្យលុយមកខ្ញុំមក ហើយខ្ញុំយកលុយទៅដូរគេទៅ ទៅទិញត្រីវែកវែងប្រជាជនគេទៅដូរជាមួយយួនទៀតទៅ បាន មួយអាធៀវក៏ទៀតទៅ ។

ដានី : គ្នាពូប៉ុន្មាននាក់ទៅ?

សំអុន : ខ្ញុំ គ្នាខ្ញុំវ៉ាម៉ាកងការពារហ្នឹងមាំក្រុម ហ្នឹងខ្ញុំមាំខ្លួនរង្វង់ហ្នឹងតាប៊ីនាក់ទេ ក្នុងរង្វង់លក់ដូរ កន្លែង លក់ដូរហ្នឹង ។

ដានី : មានអ្នកការពារដែរ?

សំអុន : បាទ! មានកម្លាំងការពារ ។

ដានី : ការពារជាកងទ័ព?

សំអុន : កងទ័ពមាំក្រុម មនុស្សដូចកងទ័ពអញ្ជឹងណាវាតាមមាំក្រុមហ្នឹងណា ។

ដានី : មកពីណាកងទ័ពហ្នឹង?

សំអុន : គេ មិនដឹងថាគេឲ្យមកពីណា ឲ្យមកតែសម្រាប់តែការពារកន្លែងខ្ញុំនឹងម្តង គេរស់ដោយគេទៅ ខ្ញុំរស់ដោយខ្ញុំទៅ ។

ដានី : ចុះគ្នាពូតែបីនាក់ទេ?

សំអុន : បីនាក់ទេ ។

ដានី : ឈ្មោះអីខ្លះទៅពូមានដឹងទេ?

សំអុន : ខ្ញុំ ឈ្មោះបងសាយមួយប្រធានខ្ញុំ ខ្ញុំអុនទេ ។

ដានី : ឈ្មោះសាយ?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : សាយ ពូ ហើយពីណាម្នាក់ទៀត?

សំអុន : ហីម្នាក់ទៀតឈ្មោះជួន ពិន ជួន ហ្នឹងគេជាប្រធានក្រុមសម្រាប់ការពារហ្នឹង ។

ដានី : ជួន ប្រធានក្រុមការពារ?

សំអុន : ប្រធានក្រុមការពារទេ ។

ដានី : ការពារម៉ាក្រុមហ្នឹងមានកាំភ្លើងមានអីគ្រប់ដៃ?

សំអុន : កាំភ្លើងគេមាន ។

ដានី : កាំភ្លើងអីខ្លះ?

សំអុន : កាំភ្លើងហ្នឹង កាំភ្លើងអាកា ហីសេកាសេហ្នឹង ។

ដានី : ជាកងឈូបទេ មិនមែនជាកង?

សំអុន : មិនមែនជាកងឈូបទេ អាចថាអញ្ជឹងចោះ ជាកងការពារហ្នឹងណា សម្រាប់ការពារកន្លែង
ហ្នឹងមួយ ។

ដានី : បើចឹងប៉ុន្តែក្រុមរបស់ពូជាសាខារបស់តំបន់ យើងទាក់ទងជាមួយតំបន់អីយ៉ាងម៉េច?

សំអុន : ខ្ញុំអត់ដែលទៅទាក់ទងផង ប្រធានគេទៅ គេឡើងទៅប្រជុំគេឡើងទៅហើយ ខ្ញុំបញ្ជាម៉េចរួច
បើកន្លែងចឹង ហីប្រធានអត់ចេះទេ គាត់មិនចេះអក្សរទេ ហើយអត់ចេះកិតលេខទេ អក្សរអី
ហ្នឹងអត់ចេះទេគ្រាន់តែធ្វើមេ ។

ដានី : គាត់ធ្វើមេ?

សំអុន : បាទ! ធ្វើមេខ្ញុំអនុហ្នឹងអត់មានទេ ដូចស្រីអញ្ជឹងនៅភាគកន្លែងគត់ កន្លែងគត់លក់ដូរអីហ្នឹង មាន
តែគេមកជួយហ្នឹង ពួកអាក្រុមអីក្រុមជួន ហ្នឹងពីរបីនាក់មកនៅជួយលក់គោងនេះ គោងនោះ
លក់ទៅ បើប្រធាននោះធ្វើមិនកើតទេ ។

ដានី : ចុះពាណិជ្ជកម្មតំបន់ពីណាគេទៅកាលហ្នឹង?

សំអុន : អត់ស្គាល់ ។

ដានី : អត់ដែលស្គាល់?

សំអុន : បាទ! ខ្ញុំអត់ស្គាល់ឈ្មោះអស់ទេ មិនដឹងឈ្មោះអីខ្លះអីខ្លះទេ ។

ដានី : អត់ដែលបានជួបគាត់ទេ?

សំអុន : អត់ដែលជួបទេ ។

ដានី : គណៈតំបន់?

សំអុន : គណៈតំបន់ស្គាល់ ភាចាប ។

ដានី : កងចាប់?

សំអុន : បាទ!កងចាប់ អ្នក...បែប កងចាប់ ហ្នឹងហើយខ្ញុំមិនស្គាល់ច្បាស់ទេ ខ្ញុំមិនសូវស្គាល់ទេ ។

ដានី : ដែលឃើញកាត់ទេ?

សំអុន : ដែលឃើញម្តង ។

ដានី : ឃើញកាត់ពេលណាហ្នឹង?

សំអុន : ពេលដែលហៅទៅប្រជុំ ហៅប្រជុំឃើញកាត់នេះចឹងនៃហ្នឹងដូចនៃភ្នំ ដើរក្រោយខ្ញុំ ខ្ញុំដើរមុខ ពួកហ្នឹងក្មេងដើរគ្នា វានិយាយភាពិរឿននិមន្តម ហ្នឹងថាអត់ហែវទេនិមន្តម អត់ហែវអត់អីទេខែនេះហើយ រួចហើយបានថាមែនបាច់ហែវទេ ដល់ពេលឯកទៅបានដឹងថាតាចាប់ ស្គាល់ម្តងហ្នឹង ។

ដានី : រូបរាងកាត់ម៉េចពូ?

សំអុន : កាត់ធំ ហី ស ។

ដានី : ចុះពូស្គាល់កាត់ម្តង ថីបានស្គាល់កាត់ថាឈ្មោះតាចាប់?

សំអុន : អូ!អ្នកណាក៏គេហៅដែល គេហៅក្រប៉ាញយើងក៏ស្គាល់តាម ហៅលីសូរដូចយក្សចឹង ។

ដានី : ឆ្នាំណាដែលឮឃើញកាត់?

សំអុន : ឃើញកាត់នៅឆ្នាំ៧៤ហើយ ។

ដានី : ឆ្នាំ៧៤?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ឃើញនៅណា?

សំអុន : ឃើញនៅហ្នឹង នៅវត្តកយ វត្តកយយើង ហៅវត្តកយ វត្តកយ គេមកប្រជុំកន្លែងហ្នឹង ។

ដានី : វត្តកយនៅណា នៅក្នុងស្រុកជុំ?

សំអុន : មែនជុំភី កោះស្វា ។

ដានី : កោះស្វា?

សំអុន : បាទ!អាឡូវ៉ាហ្នឹង មុននៅណាអីណីទេ ខ្ញុំវាមិនសូវច្បាស់ ព្រោះនៅតែនៅនោះ ខ្ញុំមិនសូវដែរដើរទៅណាណីនឹងគេទេ នៅតាកន្លែងហ្នឹង នៅណានៅហ្នឹងហើយខ្ញុំ ។

ដានី : ក្រៅពីហ្នឹងមានដែលឃើញកាត់នៅណាទៀតទេ?

សំអុន : អត់ដែរ...ព្រោះខ្ញុំអត់ដែលដើរសោះ ។

ដានី : ចឹងតំបន់៣៥ ហ្នឹងកណៈតំបន់កាត់មានទាំងឆ្នាំ៧០ ប៉ុន្មានមក?

សំអុន : លីសូរ តាកន់ចាប ហ្នឹងតាំងពី៧០ ម៉ោ ។

ង៉ានី : តាំងពី៧០ ?

សំអុន : តែខ្ញុំមិនលីសូរកន់ចាប ទើបតែលីលោកក្រូនិយាយមិញទេ ខ្ញុំស្គាល់តែតាចាប តាចាបហ្នឹង ។

ង៉ានី : តាចាប តាចាបទេ?

សំអុន : បាទ!តាចាប តាចាប តាកតំណ:តំបន់តាំងពី៧០ ម៉ោនោះ ។

ង៉ានី : ចុះតំណ:តំបន់ដូចជាមានគ្នា ពីរ បីនាក់អីចឹងមែន?

សំអុន : បាទ!មិនដឹងប៉ុន្មាននាក់ទេ អត់ដឹងមិនសាខាប៉ុន្មាន ពិនតែឈ្មោះច្បាស់ជាងគេ គឺតា ចាបហ្នឹង ហើយច្បាស់ណាស់ មិនដឹងថាណាគេតំបន់ខ្លះ ណាមែនតំបន់ខ្លះទេ ខ្ញុំអត់ចងចាំ ។

ង៉ានី : ចឹងពូនៅពាណិជ្ជកម្ម កន្លែងទាន់ហាន់ ហ្នឹងនៅពី៧៣ ដល់ឆ្នាំណាដែរ?

សំអុន : បាទ!ពី៧៣រហូតដល់៧៥ ៧៥ ហ្នឹងគឺនៃក្នុងភូមិយើងហ្នឹងកាលហ្នឹងមានរៀនណាមរវា នៅនេះ ណា ដល់ខ្មែរក្រហមនិងរៀនណាមរវាទន្តិចគ្នាសរៀងអីទេ ។ ខ្មែរក្រហមរៀនទៅរៀនណាម ទៅនៅនឹងនោះទៅធ្លាក់ទៅនៅហ្នឹងខ្ទប់ខ្ញុំកន្លែងហ្នឹងកន្លែងទាន់ហាន់ហ្នឹង ។ ខ្ញុំកុំបានឈ្នួបខាង ស្រុកកំពង់ត្រាចនាំចេញ កុំអីរៀនណាមខាងលើដែលចុះពីនេះទៅលេងខ្ញុំបាក់ហើយ ។ បាទខ្ញុំ គេចទៅរួចទៅក្នុងកំពង់ត្រាចទៅ ចេញពីកំពង់ត្រាចទៅបានដកមកនៅដងទង់ ។ គេរៀន បែកទូក មាសហើយ ស្ពីមាស ក្បាលរមាស បែកក្បាលរមាស បានបែកក្បាលរមាស ហ្នឹងហើយ ខ្ញុំនៅខាងកើតហ្នឹង ។ នៅកំពង់នំហើយហ្នឹងទៅក៏គេរៀនបំប្លែងខ្ញុំចូលទ័ពទៅខ្ញុំលែង អា នោះឥវ៉ៃ ឥវ៉ៃអីចោលខ្ទប់ខ្ញុំអស់ហើយ ។ ខ្ញុំចូលទ័ពចូលទ័ពបានប្រហែលជាមួយខែនៅកំពង់ត្រា កំពង់ត្រាហ្នឹងហើយ ។ ព័ទ្ធអាឱញក្រុងកំពង់ត្រាហ្នឹងហើយ ដល់មិនបានរៀនកំពង់ គេដកពួក ខ្ញុំទៅភ្នំពេញ ។ ទៅភ្នំពេញថ្ងៃទី១៤សម្រាកមួយថ្ងៃ ថ្ងៃទី១៥ សម្រាកទៀត ថ្ងៃទី១៦ ចូលសមរក្សមិ ចូលសមរក្សមិថ្ងៃ១៦ ហ្នឹងបាក់បស់លន់ នល់ រៀននៅអាខេញ កំបូល លន់ នល់ ដេញមកព្រៀតតាំងពីរថ្ងៃកោះដង កប៉ាល់ហោះដង ថ្មើរជើងដង ដេញបាក់បស់វា ដល់ស្តែកឡើងថ្ងៃទី១៧ មេសាបានបានរៀនឈ្នះ បានឈ្នះ បានឈ្នះក៏រំដោះទៅ ។

ង៉ានី : ចុះពូមានប្រសាសន៍មិញថាខ្មែរក្រហមរៀនណាមទៅខ្ទប់ពូរៀនណាមនៅឃាំងម៉េចពី ព្រោះ?

សំអុន : រៀនណាមហ្នឹង រៀនណាមខាងជើង កាលហ្នឹងផ្សំរឹក មិនទាន់រំដោះទេ រៀនណាមខាង ជើងហ្នឹងនៅកន្លែងរំដោះយើងនេះ មិនជាមានបញ្ហាអីខ្ញុំមិនដឹង គេបាញ់គ្នា គេបាញ់គ្នាវាមាន ខ្មែរក្រហមហ្នឹងរៀនណាមហ្នឹងហើយដល់នេះក៏រៀនរៀនណាមហ្នឹងចុះទៅស្រុកវាវិញយល់ ។

ដានី : ឆ្នាំណាហ្នឹង ?

សំអុន : ឆ្នាំ៧៣ហើយ ចង់ចូលជិត៧៤ ហើយ៧០ប៉ុន្មានទៀតខ្ញុំភ្លេចហើយកាលហ្នឹងមានដឹងអី ៧៤
ហើយព្រោះវាទៅម៉ារយៈទេបានរំដោះ ។

ដានី : កាលហ្នឹងអញ្ជឹងពួកអត់ចាំឆ្នាំច្បាស់ទេ?

សំអុន : មិនចាំឆ្នាំទេ ។

ដានី : ៧៣ឬក៏៧៤កាលហ្នឹង?

សំអុន : កាលហ្នឹង៧៤ ។

ដានី : ចឹងដល់ពេលរៀនណាមរុញទៅយ៉ាងម៉េចពូ?

សំអុន : ខ្ញុំទៅនៅហ្នឹង នៅហ្នឹងពិនខ្លួនគេដែរ ព្រោះទៅគេមានកំហឹងពីនេះដែរ យើងជាខ្មែរនៅនោះ
ហ្នឹងគេខ្ទប់យើងជាប់ ព្រោះយើងនៅអីចេះ អានេះអាធីវ៉ា អានេះរៀនណាមចុះទៅ ហើយ
នេះខ្ញុំចេញប្រលោះនេះទៅ ខាងហ្នឹង ទ័ពស្រុកគេនៅហ្នឹងបានជួយយរំដោះចេញទាំងយប់ ។

ដានី : ហ៊ីពូចូលកងទ័ពស្រុក?

សំអុន : អត់ទេ ខ្ញុំចូលនៅតំបន់ហើយ ។

ដានី : កងទ័ពតំបន់?

សំអុន : បាទ! មកកងទ័ពតំបន់នៅកំពតហើយ ។

ដានី : ចូលតំបន់ឆ្នាំ?

សំអុន : ឆ្នាំ៧៥ ហើយខ្ញុំចូលហ្នឹង ។

ដានី : ខែណា?

សំអុន : ខែខ្នងខែ៤ ។

ដានី : ខែ៤បែកភ្នំពេញហើយ ។

សំអុន : ខែ៤ អត់ទាន់បែកទេ ព្រោះខ្ញុំចូលខ្លី ចូលខ្លី ពិនខ្ញុំបើសិនចូលអានេះចូលមុន ខ្ញុំចូលប្រហែល
ខែ២ ។

ដានី : ខែ២?

សំអុន : បាទ! ខែ២ ខ្ញុំចូលទ័ពខែ២ ខ្ញុំនៅបង្កើយអានេះជិត២ខែបានខ្ញុំឡើងទៅ ។

ដានី : កាលហ្នឹងពូលទើបចូលទ័ពតំបន់៣៥ហ្នឹង?

សំអុន : បាទ! ទ័ពតំបន់៣៥ ។

ដានី : ពីណាកេប្រធានទ័ព?

សំអុន : ប្រធានទី៣ ប្រធានវ័រ:ខ្ញុំ សុខ សាន ។

ដានី : តាសាន?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ចុះតាបិត?

សំអុន : អត់ដឹងទេ ។

ដានី : អត់ស្គាល់សំ បិត ទេចឹង?

សំអុន : បាទ! សំ បិត អត់ដែរ ខ្ញុំស្គាល់តែអត់ដែលមានឈ្មោះនៅក្នុងតំបន់នេះទេ ។

ដានី : មិនដែលមានឈ្មោះហ្នឹងទេ?

សំអុន : បាទ!មិនដែល ។

ដានី : វ័រ:ហ្នឹងពូសំដៅលើវ័រសេនាធំឬ?

សំអុន : បាទ!វ័រសេនាតូច បានវ័រសេនាធំ ហូ យ៉ាន ស្គាល់ ស្គាល់មេ ។

ដានី : ចឹងក្នុងតំបន់៣៥ហ្នឹងមានវ័រសេនាធំ?

សំអុន : មានវ័រសេនាធំ ។

ដានី : មានកងពលដែលអត់?

សំអុន : នៅតំបន់ប្រហែលមានកងពល ពិនថាអត់មានដឹងថាណាជាកងពលផង ។

ដានី : វ័រសេនាធំតាយ៉ាន?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : វ័រសេនាតូច?

សំអុន : វ័រសេនាតូចឈ្មោះ សាធិ ។

ដានី : ឈ្មោះ សាធិ?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ពូនៅហ្នឹងបាន២ខែ?

សំអុន : បាន២ខែ ។

ដានី : ធ្វើអីខ្លះ?

សំអុន : នៅហ្នឹងចូលតាសមរក្ខមិត្រៀមនៅហ្នឹង ធ្វើទៅផ្ទះសំបូរ ផ្ទះសំបូរតាមកន្លែង ទៅនៅស្រែ អំបិល អត់មានលានក្បាលបានទេ ព្រោះថាបើលានក្បាលដូចគឺមូមម៉ៅហើយ កាលហ្នឹង ផ្ទេរឯមូម បាស់ក្រង់សេ បញ្ឈរឡើងលើទាំងអស់ ។

ដានី : អត់ទម្ងាក់?

សំអុន : អត់ទេគ្រាប់ដោង មានអាបូម បូមចិន វាអត់មានអំបែងទេអាហ្នឹង វាចេញតាខ្យល់ម៉ៅ ដុះ
តារ៉ាសេវ៉ាម៉ៅ ច្រើនយើងយកម្តង ហើយឃើញច្បាស់ទៀតចុះបើស្រែអំបិល មានស្មៅណា
ម៉ាទន់ អត់បាននឹងក្បាលអត់បានទេ ។

ដានី : ពិនអាបូមហ្នឹងយើងស្លាប់ដែរអត់?

សំអុន : ស្លាប់ អាហ្នឹងក៏ស្លាប់ដែរ ព្រោះអាកន្លែណាដែលដីទន់វាមិនសូវដាក់អំបែងទេ ។

ដារ៉ា : ចង់ឲ្យពូជយូររៀបរាប់កន្លែង ពូជមកភ្នំពេញថ្ងៃ១៥-១៦-១៧ហ្នឹង ឲ្យរៀងច្បាស់ជាងហ្នឹង
បន្តិច?

សំអុន : ថ្ងៃហ្នឹង ពេលចេញពីសមរក្ខមិគេដកទៅ ដកទ័ពទៅជួយវ៉ែនៅភ្នំពេញ ទៅហ្នឹងទៅភ្នំពេញថ្ងៃ
១៤ទៅថ្ងៃ១៣ថ្ងៃ១៣សម្រាកថ្ងៃ១៤សម្រាក អាហ្នឹងគេសុទ្ធតែកាប់គោឲ្យហូបហើយ មាន
សាច់គោសាច់អីហូប នៅតាមផ្លូវកាលហ្នឹងប្រជាជនយើងគាត់ឲ្យកន្លែងសូត្រឲ្យអីបោះ ឲ្យ
តាមឡាន តាមអីហ្នឹងដឹកឡានទៅ ធ្វើសមរក្ខមិទើប រំដោះហើយយើងអត់ភ័យភិតអីទេ ទៅ
ហ្នឹងសប្បាយណាស់ ។ កាលហ្នឹងហ្នឹងហ្នឹងមែនទែនទ័ពគេ ហ្នឹងប្រជាជនកាំទ្រខ្លាំងណាស់ ហើយ
ទៅដល់ភ្នំពេញហ្នឹងសម្រាកដល់ថ្ងៃ១៥ថ្ងៃ១៦ខ្ញុំចូលសមរក្ខមិ ចូលសមរក្ខមិព្រឹកឡើងវ៉ែគ្នា
មួយសារដល់ហើយមុខសញ្ញាខ្ញុំបាក់របស់គេហើយ ដល់ថ្ងៃ១៧ ហ្នឹងអត់មានបាក់ទេ ក៏រំដោះ
ទៅម៉ោង៩ជាងបានគេប្រកាសមកតាមវិទ្យុហ្នឹងទៅ រំដោះរួចខ្លួនទាំងអស់ទៅប៉ុណ្ណឹងទេអត់
មានអីវ៉ែនឆ្ងាយទេ ។

ដានី : ពូពេលដែលគេបញ្ជូនពូទៅភ្នំពេញហ្នឹង ពូនៅកន្លែងដែលប្តីក៏?

សំអុន : កន្លែងដែល ពិនទៅដល់នោះគេត្រូវដាក់ឈ្មោះផ្សេងហើយទៅជាភូមិភាគកេកន្តពល ។

ដានី : កន្តពលហើយ?

សំអុន : បាទ! ជាកន្តពលហើយ កន្តពលខ្ញុំនៅកន្តពលទី៣ហើយ ។

ដានី : ក្នុងកន្តពលទី៣?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : របស់ភូមិភាគ?

សំអុន : នីរតី ។

ដានី : ភូមិភាគនីរតី?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ចុះពួកអាចរៀបរាប់ថាពួកគេក្នុងកងពលទ័ពហ្នឹងពួកនៅក្នុងកងធំកងតូចវាអីលេខប៉ុន្មាន?
 សំអុន : ហ្នឹងខ្ញុំនៅអត់មានលេខផង អត់ចាំលេខ ដឹងថានៅកងវាបងឈ្មោះ បងឈ្មោះខ្មែរ ។
 ដានី : ម៉ាឈ្មោះ?
 សំអុន : បាទ!មិនដឹងឈ្មោះអីឈ្មោះទេ ។
 ដានី : តាត់នៅសំឡូត?
 សំអុន : បាទ ។
 ដានី : ហី អាហ្នឹងវាសេនាតូច?
 សំអុន : បាទ ។
 ដានី : វាសេនាតូចលេខប៉ុន្មានទៅហ្នឹង?
 សំអុន : វាសេនាតូចអត់ស្គាល់លេខទេ ។
 ដានី : វាសេនាធំ?
 សំអុន : វាសេនាធំនៅតាយ៉ានហ្នឹងដដែល ។
 ដានី : ចុះកងពល?
 សំអុន : កងពល តាមុត ។
 ដានី : តាមុត?
 សំអុន : បាទ!មាស មុត ។
 ដានី : មាស មុត កងពលទ័ព?
 សំអុន : បាទ ។ កងពលទ័ព ។
 ដានី : ចឹងពួកគេនៃតូចលេខដែលពីរបីថ្ងៃហ្នឹងក៏បែកភ្នំពេញទៅ?
 សំអុន : បាទ!បានពីរបីថ្ងៃបែកភ្នំពេញទៅ ។
 ដានី : កាលហ្នឹងកងពលរបស់ពួកនៅម្ដុំណាពេលយើងបែកហ្នឹង?
 សំអុន : នៅកំបូល ។
 ដានី : នៅកំបូល?
 សំអុន : ជាប់ផ្ទះអាទេនភ្នំហ្នឹង គេហៅក្រុងពាំងក្តីម៉ូហ្នឹង ។
 ដានី : ធ្វើអីទៅដែលពេលថ្ងៃបែក ក៏ថាដែលពេលហ្នឹងពេលយើងបែកទៅ យើងចាប់ផ្ដើមជ្រួលច្របល់
 មានប្រជាជនដឹងម្យ៉ាងស្រេចទេ?

សំអុន : អត់បានដឹងអីនឹងគេទេ ខ្ញុំចេញឡើងទៅដល់កន្លែងថ្នល់ឃើញប្រជាជនច្រើនណាស់ គេគ្រាន់
ថាច្របពួន បញ្ជូនទៅខ្ញុំអត់បានបញ្ជូនអីនឹងគេផង ។ ខ្ញុំនេះគេដឹកឡើងទៅកំពង់សោមនេះមេ
មកនៅត្រឹមកងកេង ខ្ញុំឡើងមកកំពង់សោមកាលហ្នឹង ។

ដានី : ចុះពួអត់បានឃើញទិដ្ឋភាពគេដទៃសប្រជាជនអីចេញទេ?

សំអុន : ឃើញតាស់ ឃើញតាមផ្លូវខ្ញុំជិះឡានតាមផ្លូវ មិនដឹងយ៉ាងណាយ៉ាងណាអត់ដឹង ។

ដានី : ថ្ងៃណាពូមានចាំថ្ងៃដែលគេបញ្ជូនពូមកកន្លែងកងកេងនេះទេ?

សំអុន : ថ្ងៃហ្នឹងគឺមិនចាំនែទេ ព្រោះខ្ញុំប្រហែលជាបានថ្ងៃក្រោយពីរដោះ ។

ដានី : ក្រោយរំដោះបាន៣ថ្ងៃ?

សំអុន : ៣ថ្ងៃហ្នឹងឲ្យម៉ោ ហើយខ្ញុំនៅភាកន្លែងដូរទេ អត់បានឡើងថ្នល់ទេ ឃើញតែប្រជាជនហូរហែរ
ចិនមើលឃើញនៅតាមថ្នល់ ពីភូមិទៅថ្នល់ជិតថ្នល់ហ្នឹង ។ វាជិតដែលឃើញតែប្រជាជនដើរ
ហូរហែរតាមហ្នឹង មិនដឹងយ៉ាងណាយ៉ាងណាទេ ។

ដានី : ពួអាចរៀបរាប់ទេថាមូលហេតុអីបានជាគេផ្លាស់ពូពីកំបូលហ្នឹងមកកន្លែងកងកេងវិញ?

សំអុន : ខ្ញុំមិនបានដឹងទេពិនដែលថាតាមពិតកងពលទ័ពត្រូវមកហ្នឹងទាំងអស់ តែរឿងរ៉ាវយ៉ាងម៉េចមិន
ដឹងទេ តែពលទ័ពត្រូវតែបញ្ជូនមកខាងហ្នឹង មកនៅខាងហ្នឹងទាំងអស់ ។

ដានី : នៅកន្លែងកងកេងហ្នឹង?

សំអុន : បានមកនៅកងកេងហ្នឹង ។

ដានី : ដំបូងធ្វើអីទៅនៅកន្លែងហ្នឹង?

សំអុន : ខ្ញុំមកនៅកងកេងដំបូងគេឲ្យម៉ាកងខ្ញុំហ្នឹងជួសជុលផ្លូវទេ ក្នុងព្រៃពាំងឈ្មោះមកកំពត ។

ដានី : ត្រពាំងឈ្មោះ?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : នៅណាទៅត្រពាំងឈ្មោះ?

សំអុន : ត្រពាំងឈ្មោះនៅហួសព្រៃក្តាត ។

ដានី : ព្រៃក្តាត នៅខេត្តកំពតយើងហ្នឹង?

សំអុន : តាមផ្លូវហ្នឹងឃើញហើយត្រពាំងឈ្មោះ ពីដើមជាកន្លែងធ្វើទឹកត្រី ។

ដានី : ម៉ាកងហ្នឹងពូសំដៅលើប៉ុន្មាននាក់?

សំអុន : ម៉ាកងហ្នឹង កងអនុសេនាភូមិរបស់ខ្ញុំ ។

ដានី : គេឲ្យនៅជួសជុល?

សំអុន : នៅជួលជុលរហូតប្រមាណប្រហែលជា១ខែជាងទំរំនឹងហើយ ជួសជុលតាំងពីត្រពាំងល្អៅ
មកកំពង់ចិន មកដល់កំពង់យើងមក ។

ដានី : កាលហ្នឹងដូរអាទេភ្លើងខូចអី?

សំអុន : ខូចចុះខ្មែរក្រហមកាលហ្នឹងសង្គ្រាមគេមិនកាត់អាទេភ្លើងអីដូរអីចោលអស់ តាដូរលំ ដូរជាតិ
ហ្នឹងក៏គេកាយកុំឲ្យឡានឆ្លងកាត់បានដែរ ហើយអាទេភ្លើងក៏ត្រូវដាច់ម៉តហើយ អត់មានឲ្យឆ្លង
កាត់បានទេ ។

ដានី : ដល់ពេលចិនគេឲ្យយើងមកជួសជុលត?

សំអុន : បាទ! ជួសជុលតវិញ ។

ដានី : ធ្វើឡើងវិញ?

សំអុន : ខូចហើយធ្វើវិញ ។

ដានី : ធ្វើរយៈពេលប៉ុន្មានទៅ?

សំអុន : ខ្ញុំប្រហែលជា២ខែជាងហើយ បានមិនដល់២ខែទេ ហើយពីហ្នឹងទៅគេដកខ្ញុំទៅវិញ ហើយ
ពួកកងខ្ញុំកេរលាយអស់ហើយ អត់មានទេ ខ្ញុំក៏ចប់ឈ្មោះជាការកិច្ចទៀតហើយ គេបញ្ជូនខ្ញុំ
ទៅសមុទ្រ ទៅកំពង់សោម ទៅហ្នឹងទៅយកតាមេៗត្រឹមអនុសេនាតូច ទៅអនុសេនាធំ
វរសេនាធំយកប្រធានៗទេ ហើយតក្រោយមកទៀតបានឃើញចេញមកមានមេក្រុមមាន
អនុមានអីៗបន្តទៀត ។

ដានី : កាលហ្នឹងពួកនាទីអីគេ?

សំអុន : ខ្ញុំត្រឹមជាអនុសេនាតូចទេ ដល់នោះដល់ជើងទឹកមេក្រុមហើយ ចុះគ្នាអនុសេនាធំមក អនុ
សេនាតូច គេចុះម៉ាថ្នាំកុំចិនទៅ ។

ដានី : អញ្ជឹងពេលពួកដល់កន្លែងកងកេងហ្នឹងពូជាប្រធានអនុសេនាតូច?

សំអុន : បាទៗ ។

ដានី : ចិនយ៉ាងម៉េច ពូដឹងពីដែន កាលការណ៍គេដ្ឋានយើងពីកន្លែងកងកេងហ្នឹងទៅសមុទ្រ?

សំអុន : គ្មានចាប់អារម្មណ៍ ហើយគ្មានដឹងអីទេ គឺថាចាត់យ៉ាងណាធ្វើយ៉ាងណាហើយខ្ញុំ ខ្ញុំមិនបានចង់
ដឹងរឿងរ៉ាវរបស់គេបើគេឲ្យធ្វើណាគឺត្រូវតាធ្វើស្តាប់ខ្លួនឯងថាយើងជាអញ្ជឹងយើងត្រូវស្តាប់
បញ្ជាគេ មេចាត់ចែងទៅណាយើងទៅហ្នឹងទៅ ។

ដានី : កងពលទ័ពទាំងអស់ដែលត្រូវទៅកន្លែងកងកេង?

សំអុន : បាទ! ទៅដល់កន្លែងហ្នឹងតាមូលគ្នាបានដឹងថាកងពលទ័ពទាំងអស់ ។

ដារី : ហើយស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់មាសមុតដដែល?

សំអុន : បាទ ។

ដារី : តាត់ទៅគ្រប់គ្រងហ្នឹងត?

សំអុន : បាទ ។

ដារី : ចុះដែនការដែលយើងជ្រាបពីកងកេងទោសមុននោះ ពួកវារៀបរាប់?

សំអុន : កាលហ្នឹងខ្ញុំអត់ដឹងដែរ ព្រោះខ្ញុំទៅភ្នំចិនទៅ គេទៅតាគេ ហើយទៅជួបគ្នានៅម្តុំកន្លែងនោះ គេហៅថាម្តុំអូរឈើទាលហ្នឹង តំបន់សមុទ្រហ្នឹង នៅតាមផ្ទះៗ ទៅដល់ឃើញសុទ្ធតាគ្នាយើង មកពីនោះ ។ កាលមកអត់មានជួបគ្នាទេដល់កន្លែងនោះជួបគ្នា ជួបគ្នាសុទ្ធតាដើរវែងៗមួយគ្នា ហ្នឹង ស្គាល់គ្នាអានេះជាប្រធានអនុសេនាភូមិ អានេះជាមេក្រុមអីហ្នឹងយើងស្គាល់គេ ចឹង ស្គាល់ថានេះគេ ។

ដារី : តែកងពលទ័ព នៅជាកងពលទ័ពដដែល ឬក៏គេមានប្រែឈ្មោះអី គេដូរអីយ៉ាងម៉េច?

សំអុន : អត់តីកងពលទ័ពចឹងម្តង អត់មានប្រែឈ្មោះថាអីៗទៀតក្រែងលម្អៀតខ្ញុំមិនដឹង តែខ្ញុំដឹង ថាកងពលទ័ព កន្លែងហ្នឹងឈ្មោះទៅមុនដំបូងមិនទាន់បានហែលទឹកហែលអីទេ យើងនៅជួយ ធ្វើទំនប់អូរឈើទាលខ្លះ ជួយធ្វើខ្លះទៅហើយដល់ពេលរសៀលអីទៅហ្នឹងហ្នឹងហែល ទឹកហែល អីពិនិត្យហ្នឹងហ្នឹងហែលទឹកហែលក្នុងតែកម្លាំងតែកម្លាំងហែលទឹកហែលអី វែងជាន់គេ ទៅអាណិតទីមួយ អាណិតហែលបានកណ្តាលទៅ អាណិតទី២ អាណិតហែលបានជិតជាន់គេ ទៅអាណិតទី៣ទៅ ទីមួយក្បាលគេពិនមេដៃ អាណិតក្បាលពិនជង្គង់ ដល់អាណិត ក្បាលពិន យើងអាដៃ ។

ដារី : ចុះពួកហ្នឹងដូចជាថាកាលពេលដែលយើងទៅដល់កំពង់សោម យើងចាប់ផ្តើមរៀនសូត្រ រៀននយោបាយ ហ្នឹងហាត់អីយ៉ាងម៉េច មានដែនការអីយើងត្រូវធ្វើ?

សំអុន : គ្មានហ្នឹងហាត់ គ្មានលូន គ្មានក្រាបអីទៀតទេ អត់មានទាន់សោះកាលជំនាន់ហ្នឹង ឃើញតា ហ្នឹងហ្នឹងហ្នឹងហ្នឹងហ្នឹង តែហែលទឹកណាខ្ញុំមិនចេះនឹងគេទេ ខ្ញុំទី៣រហូត ទី៣ហើយមានពោងទៀត

ដារី : ចុះអត់មានរៀនសូត្រអីពីកាលនយោបាយ?

សំអុន : អត់ទេ! នយោបាយអត់មានទាន់រៀនសូត្រអីដឹង ។

ដារី : នយោបាយអត់មានរៀន?

សំអុន : បាទ! នៅទេ ទៅនៅមានតែប្រជុំប្រជុំ អាណិតធ្វើការយើង ហ្នឹងហ្នឹងហាត់ចេះចុះគិតគូរ ហ្នឹងវាគ្មានថារៀនសូត្របំពាក់បំប៉នថាយើងជាអីអត់ទេ ។

ដានី : ចុះកាលប្តឹងតាមុត កាត់ជាប្រធានកងពល ចុះថាដូចជាអនុសមាជិកអីកណៈ កងពលគេមាន គ្នាគេបីបួននាក់?

សំអុន : ខ្ញុំអត់ស្គាល់អស់ មាន៣នាក់ ខ្ញុំស្គាល់ឈ្មោះតាឆានមួយដែរ ពិនមិនសូវដែលឃើញ ។

ដានី : តាឆាន?

សំអុន : បាទ! ហ្នឹងតាឆានមួយដែរ ។

ដានី : តាឆាន តាឆឹម?

សំអុន : បាទ! ៣នាក់ហ្នឹង តែតាឆឹម កាត់មានដែលទៅបើកវត្តសាលាដែរ បើកវត្តរៀនសូត្រ ។

ដានី : តាឆឹមកាត់មកពីណា?

សំអុន : មកពីកាលប្តឹងមកពីខាងបូព៌ា ។

ដានី : តាឆាន?

សំអុន : តាឆានអត់ដឹង ។

ដានី : ចុះពូមិញពូមានប្រសាសន៍ថាម៉ាកនៃកងកេងសុទ្ធតែកងពលទ័ពទាំងអស់?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : កងពលទ័ព កងពលរបស់និរតី?

សំអុន : របស់និរតី ។

ដានី : ចុះពូមានប្រសាសន៍មិញ តាឆឹមកាត់មកពីបូព៌ាយ៉ាងម៉េចដែរ?

សំអុន : គឺវាហ្នឹងគេថាកងចំរុះ តែមិនដឹងម៉េចទេគម្រោងការថ្នាក់លើ ពិនតែឃើញឈ្មោះកាត់មកដល់ ហ្នឹងដែរ កាលប្តឹងអ្នកបានស្គាល់គេនិយាយគ្រប់គ្នាថា តាឆាន តាឆឹម តាមុត យើងហ្នឹង ។

ដានី : ចឹងមានន័យថាពេលដែលពូទៅដល់អូរឈើទាលហ្នឹង គឺមានកងទ័ពខាងបូព៌ាគេម៉ៅដែរ?

សំអុន : ម៉ៅដែរតាស ។

ដានី : ម៉ៅដែរ?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ចឹងវាចំរុះសុទ្ធតែកងពលទ័ព?

សំអុន : ចំរុះគ្នា កាលប្តឹងចំរុះហើយ ខ្ញុំបាននៅម៉ាជួបចំរុះគ្នាហ្នឹង ខ្ញុំទៅនៅហ្នឹងកោះវិញហើយ អ្នក ចំរុះហ្នឹង ខ្ញុំក៏ទៅកោះ គេក៏ទៅកោះទៅទាំងអស់គ្នាខាងបូព៌ាហ្នឹង ទៅកោះហៅកោះរោង សន្លឹមកសាលាសេនកោះរោងតូច កោះរោងក្នុង មែនអាកោះរោងធំនោះទេ កោះរោងមាន ពីរ ពិនអាមួយរោងសន្លឹម រោងសន្លឹមនឹងមានកម្មួយ ហៅថាឆកសាលាសេន ។

ដានី : ចឹងដល់ពេលយើងទៅរួមគ្នាអត់មានដូរឈ្មោះកងពលកងអីទេ?

សំអុន : អត់ទេ! អត់មានដូរទេ នៅកងពលទី៣៧ដែល ។

ដានី : កងពលទី៣?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ទោះជាពួកបូព៌ាអីម៉ាកដោយ?

សំអុន : អត់ទោះបីជាម៉ាកដោយនៅកងពលដែល ក្រោយមកទៀតខ្ញុំក៏គេហៅឡើងមករៀនសូត្រ ។

ដានី : ចុះពួកមានប្រសាសន៍មិញថាយើងមកកន្លែងអូរឈើទាល ពួកហត់ហែលទឹកអីរយៈពេលប៉ុន្មាន
ទៅបានពូទៅកោះ?

សំអុន : ខ្ញុំប្រហែលជាម៉ាខែម៉ាខែជាង ។

ដានី : ម៉ាខែជាង?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : នៅក្នុងឆ្នាំ៧៥ដែល?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ខែប៉ុន្មានទៅដែលគេបញ្ជូនពូទៅកោះ?

សំអុន : បញ្ជូនទៅកោះ ក្នុងខែហ្នឹង ខ្លះខែចុងខែ៤ហើយ ។

ដានី : ចុងខែ៤?

សំអុន : បាទ! ចុងខែ៤ ។

ដានី : ចុះពួកកាលហ្នឹងពូដែលដឹងរឿងទាក់ទងហ្នឹងកប៉ាល់ម៉ាចាយ៉េស?

សំអុន : ម៉ាចាយ៉េសបានលឺសូរពិន្ទុអត់នេះបានស្តាប់វិទ្យុតិចៗ ខ្ញុំមិនចាប់អារម្មណ៍ទេ នឹកឃើញតា
អាមេរិចកាំងវាសារវែល ទម្លាក់នៅរៀមនៅអីហ្នឹង ។

ដានី : កាលហ្នឹងពូនៅណា កាលដែលអាមេរិចកាំងមកទម្លាក់អីៗហ្នឹង?

សំអុន : ម៉ាចាយ៉េស ហ្នឹងខ្ញុំនៅកំពង់សោម ។

ដានី : កំពង់សោមនៅកន្លែងហត់ហែលទឹកហែលអីហ្នឹង?

សំអុន : នៅកំពង់សោម ហ្នឹងហើយនៅកំពង់សោម កាលហ្នឹងខ្ញុំស្តាប់សូរឈ្មោះកាលខេត្តភ្នំពេញ ឈ្មោះ
រដ្ឋមន្ត្រីយើងនៅក្រសួងសាធារណៈការជំនាន់ហ្នឹងឈ្មោះអី ឈ្មោះអូរ..ហ្នឹង នឹម កាត់ភ្នំភ្នំជា
មួយគ្នាអាមេរិចកាំងរឿងអាម៉ាចាយ៉េសហ្នឹង ហ្នឹងខ្ញុំនៅក្នុងស្រុកទេ ខ្ញុំមិនទាន់ទៅណាទេ ។

សំអុន : ហ្នឹងខ្ញុំអត់សូវដឹងច្បាស់ដែរ ប្រហែលជាអញ្ជឹងមែនដឹងព្រោះកន្លែងគាត់គ្រប់គ្រងវា ពិនមាន
ឈ្មោះខាងសុខាភិបាលវាផ្សេង គេមានពេទ្យមានអី អើពិនពេទ្យ ពេទ្យកងពលដែរ អញ្ជឹង
ប្រហែលជាគាត់គ្រប់គ្រងទាំងអស់ហ្នឹង ព្រោះកាលហ្នឹងមិនទាន់មានកងណាចូលប្រឡូកប្រឡូក
អីទេ សុទ្ធតែចំណុះកងពលទាំងអស់ទាំងកងដឹកជញ្ជូន ទាំងកងសុខាភិបាល ទាំងកងទ័ពទាំងអស់
ហ្នឹងទ័ពហ្នឹងដែលខ្ញុំដឹង កងទ័ពម្តុំពួកខ្ញុំនេះក្លាយជាកងទ័ពជើងទឹកហើយ ដាក់ឈ្មោះជាកងទ័ព
ជើងទឹកបាត់ហើយ ។

ដានី : កងទ័ពជើងទឹក?

សំអុន : បាទ ។

ដារ៉ា : ចឹងមានន័យថាម៉ាកំពត់សោមហ្នឹងស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់មាស មុត ទាំងអស់?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ទាំងកងជើងទឹក កងសុខាភិបាលកងស្តី?

សំអុន : បាទ ។ កងដឹកជញ្ជូនអី វារីវារីព្រាអីទាំងអស់ ។

ដានី : តែការហ្នឹងមានកម្មករកំពត់ដែរ មានក្រុមខាងនេសាទអីដែរ?

សំអុន : កំពត់ដែរខាងនេសាទអីហ្នឹងខ្ញុំអត់ដឹងសោះ ខ្ញុំនៅអូរឈើខាល ដឹងថាពេល ពេលដល់ពេល ដិត
ម៉ោងបាយអីហ្នឹងឃើញគេដឹកត្រីយកមកដាក់កន្លែងខ្ញុំឲ្យគេធ្វើត្រី ធ្វើអីហូបចឹងតូរ្យានអ្នកណា
ធ្វើស្តីក៏ខ្ញុំអត់ដឹងដែរ ដឹងតែការកិច្ចខ្លួនឯង ។

ដានី : ចុះពួកវាកោះរោងសន្លឹមអីហ្នឹង វានៅឆ្ងាយៗពីកោះ ដូចជាកោះពូលូរ៉ៃ កោះភាន់អី នៅជិត
គ្នារីក៏ឆ្ងាយពីគ្នា?

សំអុន : បាទ! ឆ្ងាយៗពីគ្នាណាស់ កោះនៅឆ្ងាយៗពីគ្នា កោះរោងសន្លឹមជិតជាងគេ កោះថាស
កោះដែកគោល កោះអីហ្នឹងវាជិតជាងហ្នឹងទៀត កោះពស់ កោះអីហ្នឹងវាជិតកំពត់សោម
វាយូរតពីហ្នឹងតិចទៀតទៅបាត់ដំបងកោះរោងសន្លឹម ហ្នឹងទិសដៅដែលខ្ញុំទៅហ្នឹងហ្នឹង យូរតពីហ្នឹង
តិចទៀតបាត់ដំបង ។

ដានី : ចុះពីកោះរោងធំហ្នឹង ទៅកោះពូលូរ៉ៃ កោះភាន់អី ឆ្ងាយៗពីគ្នា?

សំអុន : ឆ្ងាយណាស់! បាទ! នៅឆ្ងាយណាស់ ។

ដានី : ចុះពួកនៅកោះហ្នឹងរយៈពេលប៉ុន្មានបាត់ដំបង?

សំអុន : ខ្ញុំនៅមិនដល់ម៉ាខែផង ម៉ាខែហ្នឹងខ្ញុំគ្រូន កើតជម្ងឺគ្រូនចាញ់ខ្លាំងណាស់កាលហ្នឹងឈឺជម្ងឺគ្រូន
ចាញ់ខ្លាំងមែនទែនមានអ្នកខ្លះស្លាប់ កងទ័ពយើងហ្នឹងស្លាប់ដោយសារកើតជម្ងឺគ្រូនចាញ់ ដល់

ក្រោយមកមានបានមានការទប់ទល់ទាន់ មានបាញ់ថ្នាំបាញ់អីៗខ្ញុំក៏មកព្យាបាលដម្ងីព្យាបាល
ដម្ងីហើយថ្មីហ្នឹងខ្ញុំត្រឡប់ទៅវិញ។ ត្រឡប់ទៅវិញបានប៉ុន្មានថ្ងៃក្រសួរខ្ញុំទៅលេង ហើយខ្ញុំក៏
មកជួប កាលហ្នឹងអត់មានកប៉ាល់មានអីពីដើមគេហៅប៉េអី ប៉េអី ហ្នឹងជិះម៉ៅឈើធ្វើពីឈើ
ពិនតែទូកវាធំសម្រាប់ទូកបុកបាយទូកខ្មែរឆ្លងទឹកត្រឡប់មកជួបហ្នឹង។ ជួបហ្នឹងប្រធាន
វរសេនាធំឈ្មោះ ហន ប្រាប់ខ្ញុំថាបងឯងប្រហែលទៅរៀនបច្ចេកទេស៧៥ហើយហ្នឹង ៧៥
ហើយថាបងឯងប្រហែលទៅរៀនបច្ចេកទេសហើយមិនដឹងក្នុងស្រុកក្រៅស្រុកទេ បានគ្រាន់
តែប្រាប់ប៉ុណ្ណឹង។

ដានី : ចឹងកាលពូនៅកោះរោងសន្ធិមហ្នឹងគ្នាប៉ុន្មាននាក់?

សំអុន : នៅហ្នឹងម៉ាកងវរ។

ដានី : កងវរកងវរសេនាភូប?

សំអុន : បាទ!កងវរសេនាភូប។

ដានី : ឈ្មោះ សាធី ហ្នឹងមែន?

សំអុន : អត់ទេ!ឈ្មោះសាធី ហ្នឹងបែកគ្នាគាំងពីភ្នំពេញម៉ែះ មកដល់ខ្ញុំមកនៅមួយឈ្មោះ ហន វិញ
ហើយ។

ដានី : ឈ្មោះ ហន វិញ?

សំអុន : បាទ!ឈ្មោះ ហន វិញគាត់មកជើងទឹកមួយគ្នាដុំគ្នាវិញ ប្រមូលផ្តុំគេរៀបចំជាថ្មី ដូចខ្ញុំដំ រាប់
ចឹង គេដកពីនេះមួយពីនោះមួយមករៀបចំជាកងទ័ពជើងទឹកហ្នឹងម៉ៅ មេថ្នាក់អនុសេនាភូប
មកមេក្រុមមកអនុសេនាធំក្លាយទៅជាអនុសេនាភូបម៉ៅ បានចុះម៉ាថ្នាក់ៗ ចឹងទាំងអស់បាន
គេរៀបចំជាថ្មី។

ដានី : ចឹងកាលហ្នឹងម៉ែនគាត់នៅណា?

សំអុន : នៅស្រុកនេះ។

ដានី : ម៉ែនអត់ទៅនៅជាមួយពូទេ?

សំអុន : អត់ទេ។

ដានី : ចុះកាលហ្នឹងម៉ែនគាត់ទៅលេងពូនៅកំពង់សោម?

សំអុន : បាទៗ។

ដានី : ដើរហើរម៉ែចកើតទៅ?

សំអុន : អូរប្រពន្ធខ្ញុំដើរហើរកើត ដូចកងវរចឹង។

ដានី : ដូចចង់និយាយថាលិខិតស្នាម ដើរហើរ ការអនុញ្ញាតអី?

ប្រពន្ធសំអុន : អត់កាលហ្នឹងលួចសុំគេទៅ កាលហ្នឹងយើងពុំត្រូវកងដំបូក ដីអីដាក់ស្រែ ធ្វើទំនប់ធ្វើ
ប្រឡាយអីចឹង ។

ដានី : ចឹងលួចទៅចឹង?

ប្រពន្ធសំអុន : លួច លួចសុំគេ ។

ដានី : កាលហ្នឹងមិនសុំពីណាគេទៅ?

ប្រពន្ធសំអុន : សុំប្រធានភូមិ

ដានី : ប៉ុន្តែបើមិនដុតពីភូមិហ្នឹងចូលភូមិគេផ្សេង ដល់ឃុំគេផ្សេង យើងសុំម៉េច?

ប្រពន្ធសំអុន : អត់បេះតែទៅរួចរហូត អត់មានណាគេសួរអីតាមផ្លូវផង ។

ដានី : អត់មានសំបុត្រគេធ្វើសំបុត្រឲ្យទេអ្នក?

ប្រពន្ធសំអុន : អត់ទេ ។

ដានី : អត់ទេ?

ប្រពន្ធសំអុន : បាទ ។

ដានី : ចុះកាលហ្នឹងគ្រូចេញទៅម៉ាក៏បានជាលួច ខ្ញុំដើររៀនស្រួលចូលហើយ បានគេហៅទៅភ្នំ ពេញ

សំអុន : នៅកំពង់សោម បាទ ។

ដានី : រយៈពេលប៉ុន្មានទៅកាលហ្នឹង?

សំអុន : ម៉ាអាទិត្យ

ដានី : ម៉ាអាទិត្យ?

សំអុន : បាទ! ម៉ាអាទិត្យចេញម៉ាក៏បានជាលួច ខ្ញុំដើររៀនស្រួលចូលហើយ បានគេហៅទៅភ្នំ ពេញ
ទៀតដល់ពេលហ្នឹងមុននឹងចេញទៅគេរៀនសូត្រហើយ ប៉ុណ្ណឹងគេប្រាប់ច្បាស់ចែស ហើយ
ពេលហ្នឹងប្រាប់ថា តើយើងទៅរៀនបច្ចេកទេសហ្នឹងទៅរៀនស្រុកគេទេ ស្រុកចិនទេ ដូច្នេះរៀប
ចំខ្លួនប្រាណកំនិតកិតកុរអីធ្វើអីឲ្យវា ។ អាហ្នឹងគេហៅថាពាក្យណែនាំពាក្យ គេណែនាំឲ្យយើង
បានត្រឹមត្រូវ អាហ្នឹងគេនិយាយត្រឹមត្រូវ ។

ដានី : ពូមានប្រសាសន៍មិញដូចថា គេរើសទៅរៀនបច្ចេកទេសនឹងពូ អាចដឹងថាកាលហ្នឹងយើងមាន
លក្ខណៈសម្បត្តិយ៉ាងម៉េច បានគេជ្រើសរើសយើងឲ្យទៅរៀន?

សំអុន : កាលទៅហ្នឹងមានលក្ខណៈសម្បត្តិមិនទៀងទេ កិតតាពីសុខភាពសិន ។

ដានី : សុខភាព?

សំអុន : បាទ!សុខភាពគេពិនិត្យល្អិតល្អន់មែនទែន តាំងពីរាងរូបទាំងអស់ តាំងពីភ្នែក តាំងពីច្រមុះ តាំងមាត់ ទាំងសរសៃរសស្នូល តាំងដូរលាមកយើងហ្នឹងដូរតំដើងបត់ដៃពងអីៗ គេពិនិត្យ ត្រឹមត្រូវរបស់គេត្រឹមត្រូវទាំងអស់ដែរ ថាគ្រប់លក្ខណៈហើយបានគេឲ្យយើងទៅ ។

ដានី : អាហ្នឹងគេពិនិត្យបីដង ចុះមុនហ្នឹងដើម្បីជ្រើសរើស បានទៅពិនិត្យដូចជាអ្នកហ្នឹងមានលក្ខណៈ សម្បត្តិយ៉ាងម៉េច ដូចជាវណ្ណៈភាពស្អាតស្អំ យើងមានគ្នាទីអីយ៉ាងម៉េចបានគេជ្រើសទៅ?

សំអុន : ខ្ញុំអត់បានចាប់អារម្មណ៍ទេ កន្លែងហ្នឹង ព្រោះគេប្រឡូកប្រឡូកជុំវិញ កន្លែងហ្នឹងហាក់ដូចជាគេចំ រាញ់ហើយបាត់ហើយ បានកងពលហ្នឹងពួកជើងទឹកហ្នឹងដូចជាគេស្រាវជ្រាវពីកន្លែងថ្មើរ ជើងពីមុនថ្មើរជើង ។ ដកមួយៗទៅនៅហ្នឹង ដូច្នោះប្រហែលជាពេលហ្នឹងគេមិនបានជ្រើស រើសទៀតក៏មិនដឹងដែរ ព្រោះគេតាមដានរហូតហើយ អាហ្នឹងខ្ញុំស្មានទេ ព្រោះខ្ញុំមិនបានគិត គូរដល់ហ្នឹង ។

ដានី : គ្នាប៉ុន្មាននាក់ទៅដែលជ្រើសរើសចេញទៅទៀន?

សំអុន : ចេញទៅហ្នឹង កាលខ្ញុំចេញទៅដំបូងគេហ្នឹង ខាងជើងទឹក គឺគេអត់មានយកទាហានទៅទេ គឺយកតែអ្នកបច្ចេកទេស អ្នកជួសជុលទូនាវាហ្នឹងមែនទូនាវាទេ ខ្ញុំបានដិះទូនាវា ហើយគេ ក្រៅពីហ្នឹងម៉ាស៊ីនអីៗហ្នឹង លើនាវាទាំងអស់៤៥នាក់ ។ ហ្នឹងអ្នកបច្ចេកទេសទាំងអស់ត្រូវ ទៅទៀនហើយម៉ៅវិញបង្រៀនគេទៀត ។ បានយើងទៅទៀនហើយឲ្យចេះហើយណា មក បង្រៀនគេជាកម្មករកម្មវិធីធ្វើនេះទៀតទៅ៤៥នាក់ ដល់គាខ្ញុំទៅប្រហែលម៉ាខែ ទើប ឃើញបញ្ជូនមានកងទ័ពទៅកងទ័ពទៅ ។ កងទ័ពដែលទៅយកកប៉ាល់អ៊ីមកស្រុកវិញ គេទៅប្រ ហែលជាម៉ាឆ្នាំគេម៉ៅវិញ គេហ្នឹងហ្នឹងហើយ ហ្នឹងហ្នឹងហាក់ខាងកាន់កាប់កប៉ាល់ហ្នឹងបានមិន បានអ្នកកាន់ពួរកាន់ម៉េច អ្នកយុទ្ធការអាម៉េច កាន់កាំភ្លើងកាន់អាម៉េច កាន់ម៉ាស៊ីន កាន់ ម៉េចហ្នឹង គេហ្នឹងអាហ្នឹងហើយអស់បានគេបញ្ជូនកប៉ាល់ហ្នឹងមកស្រុកខ្មែរ តែខ្ញុំនៅ ស្រុកចិនដែលទេ ។

ដានី : ចុះតូច្នៃណាដែលពូ ដែលគេជ្រើសរើសឲ្យចេញទៅហ្នឹងថ្ងៃខែ?

សំអុន : អាហ្នឹងខ្ញុំចាំជាប្រវត្តិសាស្ត្រហើយម៉ាជីវិតខ្ញុំដែលចេញពីស្រុកខ្មែរគឺថ្ងៃ២៧ខែ៧ ឆ្នាំ១៩៧៦

ដានី : ថ្ងៃ២៧ខែ៧ឆ្នាំ១៩៧៦?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ចុះមុនពេលចេញទៅគេពិនិត្យដូចពូមានប្រសាសន៍មិញពិនិត្យសុខភាពរាងកាយយើង អាហ្នឹង គេពិនិត្យនៅកន្លែងណាដែរ?

សំអុន : ពិនិត្យនៅកំពង់សោមកនៃឆ្នាំហ្នឹង គេមានចឹង ។

ដានី : នៅកំពង់សោម ?

សំអុន : បាទ! គេមានឋានៈរបស់គេពីមុនៗ មេរ័យ គេមានឋានៈ គេឋានៈ ដុកទ័រ ដែរ គេអ្នកចេះដឹង ឈ្មោះតា សុក្ខ គាត់ចេះដឹងជ្រៅជ្រះណាស់ ។

ដានី : តាសុក្ខហ្នឹងគាត់នៅពេទ្យ?

សំអុន : នៅពេទ្យកងពលតែម្តងជាប្រធានពេទ្យ ។

ដានី : ជាប្រធានពេទ្យកងពល?

សំអុន : បាទ! គាត់មកពិនិត្យហ្នឹងទាំងអស់ នៅកន្លែងហ្នឹងទាំងរ៉ះកាត់ទាំងអីៗ គេធ្វើម៉ាបបំប្រុងគ្រាន់ ទាំងអស់គ្រាន់តែវាអត់ទាន់សម័យ ។

ដានី : ពិនិត្យហើយយ៉ាងម៉េចទៀត គេបញ្ជូនមកភ្នំពេញបូបញ្ជូនទៅណា?

សំអុន : អត់មានបញ្ជូនទៅណាទេ មេរ័យភ្នំពេញម្តង ។

ដានី : ភ្នំពេញអ្នកស?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ពេលមកភ្នំពេញមកនៅកន្លែងណា?

សំអុន : មកនៅខ្ញុំអត់ស្គាល់ទេ ពិនិត្យអត់ដែរចេញទៅណា គ្រាន់គេថាជិតពហុកីឡាដ្ឋានជាតិ អាអី ស្អាតចាស់ហ្នឹង កន្លែងហ្នឹងដូចជាកន្លែងគេបង់លុយបង់កាក់ដងតាមមើលពីដើមមក ។

ដានី : កន្លែងស្អាតអូឡាំពិច?

សំអុន : បាទ! ស្អាតអូឡាំពិច អាកន្លែងស្អាតចាស់ហ្នឹង ដឹងនៅណាទេ ខ្ញុំអត់ដឹង ។

ដានី : ចុះកន្លែងស្នាក់នៅគេហៅកន្លែងអីគេ?

សំអុន : មិនដឹងអត់ដឹងដែរ ។

ដានី : ចុះពូមុនពេលពូចេញទៅយើងមានដូចថា យើងមានចិនអីគេមកសំភាសន៍ប្តីក៏មានទិញ សំបុត្រ អីកន្លែងអាកាសចរណ៍អីទេ?

សំអុន : អត់! អត់ទាន់មានទេ ព្រោះចេះខ្ញុំសូមជំរាបដូចឲ្យបានច្បាស់តិច ពេលចេញដំណើរទៅស្រុក គេហ្នឹង ខ្ញុំទៅដល់ហ្នឹងសម្រាកកន្លែងហ្នឹងហើយកន្លែងដែលខ្ញុំមិនស្គាល់ ហ្នឹងគេថាជិតស្អាត អូឡាំពិចហ្នឹងស្នាក់ហ្នឹងហើយគឺនៅតែហ្នឹងហ្នឹងទៅគេមកវាស់ខោវាស់អាវ ផ្លាស់ប្តូរខោអាវ ហើយណាស់ គេវាស់ខោវាស់អាវក៏វាស់នៅកន្លែងខ្ញុំហ្នឹងដែរ ហើយស្បែកជើងស្បែកអីហ្នឹង ក៏គេផ្តល់ឲ្យកន្លែងហ្នឹងដែរ ។ ហូបបាយតាកន្លែងជិតហ្នឹងទេ អត់មានទៅកន្លែងណាទៀត

អត់មានបានដើរទៅណាទេ ហើយក៏អត់មានឃើញអ្នកណាមកកន្លែងខ្ញុំដែរទេ ។ អត់មាន
ឃើញទេ ហើយក៏មិនគិតថាធ្វើវិសារថាអីណាអត់ដែរ អត់ដឹងទេ យើងអត់មានទាក់ទិនទេ
ដឹងថារៀបចំខ្លួន ដល់ម៉ោងឡានគេមកដឹកទៅចំណតយន្តហោះហ្នឹង ភាប៉ូណ្លីន ។

ដានី : អត់មានប៉ុស្តិ៍ទេ?

សំអុន : អត់មានទេ អត់មានអីទាំងអស់ ក៏បញ្ជូនទៅ ភាខ្លួនយើងអត់មានស្ទើរដែរ មានការបស់អីដែល
នៅខ្លួនយើងមានតែបិចមួយ កូនសៀវភៅមួយ នាទ្ធិកាមួយប៉ុណ្ណឹងខ្ញុំ ហ៊ីខោអាវអត់មានដែរ
ខោអាវនៅទាំងអស់ មានតែម៉ាតឆ្កែខ្លះខ្លួនហ្នឹងទៅ ព្រោះយើងស្ងៀកវានេះហើយហ្នឹង
ឡើងយន្តហោះទៅតែប៉ុណ្ណឹង ។

ដានី : ចុះមុនចេញទៅចិនអត់មានមកសំភាសន៍ អត់មានមកធ្វើប្រវត្តិបយើងអីទេ?

សំអុន : អត់មានទេ អត់មានទេ អត់មានថាមកដេញដាលអីទេ ទៅដល់ស្រុកគេនោះក៏អត់មានអី
ទៀតដែរ សារថ្មីពិនិត្យសុខភាពសារថ្មី ។

ដានី : ចុះពួកលាជិះយន្តហោះទៅ យន្តហោះរបស់ចិនឬក៏យន្តហោះរបស់ខ្មែរយើង?

សំអុន : យន្តហោះរបស់ចិន ។

ដានី : យន្តហោះម៉ាកអីគេ កាលហ្នឹងយន្តហោះ?

សំអុន : កាលហ្នឹងគេហៅថាបូអិញ កាលហ្នឹងគេហៅថាស្តីណាខ្ញុំមិនបានមើលអីឃើញទាំងអស់ ។

ដានី : អត់ដឹង?

សំអុន : អត់ដឹង ដឹងថាម៉ាកស្តីជាម៉ាកស្តីទេ ។

ដារ៉ា : ពីណាដឹកនាំទៅពូ?

សំអុន : កាលដំបូងខ្ញុំដែលទៅ អ្នកដែលទៅឈ្មោះ ប៉ារ៉ា គេប្រធានក្រុម ។

ដារ៉ា : ខ្មែរយើងទេ?

សំអុន : ខ្មែរអ្នកដឹកនាំទៅមានភាហ្នឹងទេ ហ៊ីទៅដល់លើយន្តហោះបានមានអ្នកបកប្រែអ្នកបកប្រែចិន
បាននៅបកប្រែប្រាប់ ។

ដានី : យន្តហោះហ្នឹងជិះគ្នាបានប៉ុន្មាននាក់ដែលយើងទៅ?

សំអុន : យេ/មនុស្សវាច្រើនដែរ ពិនខ្ញុំជិះតាមក្រុមខ្ញុំឃើញតាមក្រុមខ្ញុំហ្នឹងទៅ វាច្រើនកន្លះណា
បួនច្រើនបន្តប៉ុន្មាន ។

ដានី : ចុះដូចថាថ្នាក់ដឹកនាំយើងជូន?

សំអុន : ឃើញទៅជូនទៅគឺអៀង សារី ។

ដានី : អៀង សារី?

សំអុន : គាត់ឡើងកញ្ចប់ហោះឡើងបានពាក់កណ្តាលដូរគាត់មក គាត់ចេញមកចាប់ដៃចាប់ជើងដែរ រាក់ទាក់ដែរ ហើយប្រាប់ថាខំប្រឹងរៀនសូត្រទៅ ព្រោះកន្លែងហ្នឹងគេធ្វើអី គេធ្វើតែក្រឡា ចក្រត្រង់ដូចភ្លឺស្រែ ដូចភ្លឺស្រែក្រឡាចក្រត្រង់គេខំប្រឹងធ្វើនេះដែរ យើងខំប្រឹងរៀនសូត្រ នោះទៅហ៊ីប៉ូណ្លីនទេ ។

ដានី : កាលហ្នឹងពូស្តាល់អៀង សារី ច្បាស់ដែរ?

សំអុន : ស្តាល់ អត់ដែរស្តាល់ពីមុនដែរទើបតែស្តាល់ថ្ងៃហ្នឹង លឺតែឈ្មោះដែលពីមុន អត់ដែលឃើញ នេះទេ តែស្តាល់ក្រោយមកឃើញតែរូបថតទេ ។

ដានី : គាត់ប្រាប់ពេលនៅក្នុងយន្តហោះហ្នឹងគាត់ប្រាប់ឈ្មោះគាត់ថា គាត់ឈ្មោះអៀង សារីចឹង?

សំអុន : បាទ! គាត់អត់មានប្រាប់ខ្លួនគាត់ទេ ពិនគេប្រាប់ខ្ញុំ ។

ដានី : គេប្រាប់?

សំអុន : តាអៀង សារី ហោតា តាអៀង សារី គាត់ម៉ៅ ចាប់ដៃចាប់ជើងហ្នឹង ចាប់ដៃយើងរាក់ទាក់ ហ្នឹង ។

ដានី : កាលហ្នឹងដឹងថាគាត់ធ្វើ គួរនាំគាត់ធ្វើអីដែរ?

សំអុន : ក្រសួងការបរទេស ។

ដានី : ក្រសួងការបរទេស?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : គាត់តែម្នាក់ឯង ឬក៏មានអ្នកផ្សេងៗទៀតអមទៅជាមួយដែរ?

សំអុន : គាត់ចេញទៅពាក់អាវស ស្លៀកខោខ្មៅធម្មតាហ្នឹង ពិនណាតែម្នាក់ឯងទេ ជួបលើយន្តហោះ ហ្នឹង យើងក្រោកឈរឡើងចាប់ដៃគាត់រាក់ទាក់គាត់ធម្មតាចឹងទៅ ។

ដានី : យន្តហោះហោះប៉ុន្មានម៉ោងពីភ្នំពេញទៅ?

សំអុន : អេរ! កាលហ្នឹងដូចយូរ ខ្ញុំឡើងទៅតាំងម៉ោង១២ យន្តហោះហ្នឹងយូរមិនដូចអាឡូវទេ ខ្ញុំ ឡើង ទៅម៉ោង១២គត់ ចេញទៅដល់នោះម៉ោង៥ នាឡិកាយើងនេះ ពិនគេស្រែកប្រកាសដល់ សៀងហៃគេក្រឡឹងចឹង គេប្រាប់ថាឲ្យសារ៉េម៉ោងឲ្យសុខស្តាយម៉ោងយើងម៉ោង៥ នេះគេម៉ោង ៦ នោះ ។

ដានី : អញ្ជឹងយើងចេញពីភ្នំពេញទៅម៉ោង១២ថ្ងៃ?

សំអុន : បាទ! ថ្ងៃ ។

ដានី : អញ្ជឹងទៅដល់កន្លែងសៀងហៃហ្នឹងម៉ោង៥ ?

សំអុន : បាទ!ល្ងាច ។

ដានី : ម៉ោង៥ល្ងាច ប៉ុន្តែម៉ោងអត់ទាន់សារ៉េ?

សំអុន : ម៉ោង៦ ម៉ោង៥យើង ។

ដានី : ម៉ោង៦សៀងហៃ?

សំអុន : បាទ!ម៉ោង៦សៀងហៃ ទៅដល់គេប្រកាសឲ្យយើងសារ៉េម៉ោងដូចជាពាក្យកាត់បន់គេហ្នឹង ។

ដារ៉ា : ចុះអ្នកនាំទៅពេលឡើងយន្តហោះនោះ ដែលពូថាពេលដល់ឡើងយន្តហោះមានអ្នកបកប្រែ?

សំអុន : បាទៗ ។

ដារ៉ា : ចឹងអ្នកណាអ្នកបកប្រែឈ្មោះអី?

សំអុន : ចិន អត់ស្គាល់ឈ្មោះគេទេ ។

ដានី : ខ្មែរហើយហ៊ីចិន?

សំអុន : មិនដឹងខ្មែរហ៊ីចិន គេនិយាយខ្មែរច្បាស់ដែរពិនថាចេះ ខ្ញុំសូមជំរាបរឿងអ្នកបកប្រែខ្មែរ-ចិន ហ្នឹងពីមុនចិនឲ្យមនុស្សមកនៅស្រុកខ្មែរយូរហើយ ជាកូនចៅ ដូចកូនចៅចិននៅស្រុកខ្មែរហើយ ចឹងរៀនអក្សរសាស្ត្ររៀនអី អ្នកខ្លះមានបួសទៀតបាទ!ខ្ញុំដល់នោះបាទខ្ញុំដឹង កាត់បួស គ្រាន់ តែនិយាយភាសាមួយជាភាសាហ្នឹងចូលមើលក្នុងរោងកុនទេ កាត់អង្គុយជិតខ្ញុំ ហើយកាត់ និយាយពីដែលថា សួរខ្ញុំអាយុប៉ុន្មាន? ខ្ញុំប្រាប់អាយុកាត់ ហ៊ីខ្ញុំសុំទោសកាត់ណា កាត់ អាយុប៉ុន្មានដែរ? កាត់ថាកាត់សែសិបដូចហើយ ។ ខ្ញុំថាអាដ្ឋាយនេះកម្រអ្នកចេះនិយាយ ណាស់ បាទខ្ញុំឆ្ងល់ណាស់ថាលោកគ្រូម៉េចចេះប្រើពាក្យភាសានៅស្រុកខ្មែរ ។ កាត់ថា ហ្នឹង បួសនៅស្រុកខ្មែរបាលីទៀត កាត់បួសដែរហើយ បួសអាចារ្យបាលីប្រហែលគ្នាដែរ ដូច្នោះ ឈ្មោះអ្នកដែលបកប្រែកន្លែងខ្ញុំចិននោះឈ្មោះ យីម សូហ្គា កាត់រកស៊ីតាស្រុកចិនហ្នឹង គ្រូ កាត់ឈ្មោះ សុន សេន យើង សុន សេន ខ្មែរក្រហមយើងបាញ់នេះហ្នឹងណា សុន សេន ហ្នឹងជាក្រុមគ្រឿងកាត់ពីមុន បង្រៀនភាសាខ្មែរហ្នឹង ពិនកាចណាស់រ៉ៃកាត់ កាត់ថាចឹង កាត់ ទៅនិយាយប្រាប់ខ្ញុំថា កាចណាស់តាហ្នឹង រ៉ៃឲ្យគេរៀនខ្មែរ កាត់នៅស្រុកខ្មែរយូរហើយ ឃុំ កាត់នៅហ្នឹងអី ហ្នឹងកាត់នៅ ហើយកាត់និយាយច្បាស់ចែសខ្មែរសុទ្ធ ពិនតែគេជនជាតិចិន កាត់ប្រាប់រឿងរ៉ាវកាត់មិនអស់ ។

ដារ៉ា : ឈ្មោះកាត់ឈ្មោះអីគេ?

សំអុន : ឈ្មោះ យីម សូហ្គា ។

ដានី : យីម សូហ្វា?

សំអុន : បាទ! គាត់ចាស់ហើយអាឡូវហ្នឹង ។

ដានី : ចុះពួកគេទៅ ពូមាននាឡិកាមានអីគ្រប់គ្នាចឹងហ្នឹង?

សំអុន : មានទៅដល់នោះគេដកបាត់ ដកហើយ គេដកចេញអស់រលីញ គេទិញថ្មីយកមកឲ្យមួយ
ទៀតយកអាមូលឡានម្តង កាលខ្ញុំចេញទៅខ្ញុំពាក់គិចណូសក្រហមគ្នាមួយ ។

ដានី : ឈ្មោះអីគេ?

សំអុន : គិចណូស នាឡិកាគិចណូស ។

ដានី : គិចណូស?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ចឹងពួកគេយើងទៅទាំង៤៥ នាក់ហ្នឹងយើងមាននាឡិកាខ្លះឯងឬអង្គការទិញឲ្យ?

សំអុន : ពីមុនមានខ្លះឯង ដល់តែយកអាខ្លះឯងហ្នឹងចេញទៅ គេទិញអារបស់ស្រុកចិនម៉ែ គេដាក់
ឈ្មោះអីគេ ឈ្មោះឈុនលៃ ឈុនលៃ ភាសាចិនឈុនលៃ ហ្នឹងគេឲ្យយើងពាក់មូលឡាន
ពាក់ទៅ ហើយចិនៗទូទៅភាគច្រើនមូលឡានហ្នឹងឯង ចិនក៏ពាក់មូលឡានដែរ ។

ដានី : ចុះពួកយ៉ាងម៉េចទៀតទៅពេលដែលយន្តហោះចុះដល់សៀងហៃហ្នឹងហើយ យ៉ាងម៉េចយើង?

សំអុន : អត់មានអីទេ ឡានគេមកទទួលយើងទៅ យើងដល់កន្លែងសម្រាក កន្លែងអីខាង កន្លែងហ្នឹង ខ្ញុំ
នៅជាមួយជើងទឹកដែរ ។ តំបន់កន្លែងជើងទឹកហ្នឹង កន្លែងជើងទឹកហ្នឹង ព្រលឹមឡើង បានខ្ញុំជួប
ព្រោះយប់ឡើងហ្នឹងគេធ្វើកោ ធ្វើអីដប់លៀងហូបចុក ហូបអីហើយហ្នឹងអូដល់ ព្រលឹម
ហើយទើបខ្ញុំឃើញមាន ភាគីចាង បាត់ស្ថាន សាអៀរ នៅជាប់ហ្នឹងដែរ មានអាការវា បីជាន់
បីជាន់ហ្នឹងមានបីអាការធំៗ ។

ដានី : មានបាត់ស្ថាន?

សំអុន : បាត់ស្ថាន សាអៀរ សាអៀរនៅ ប្រទេសសាអៀរជាប់កុងហ្គោម៉េលដែនទីដីង ។

ដានី : មានតែពីរហ្នឹងទេ?

សំអុន : បាទ! កាលហ្នឹងទៅឃើញមានតែពីរហ្នឹង ពីរហ្នឹងចូលហីក្រោយមកទៀតមានកាម៉ារូន មាន
អីនៅហ្នឹង មានគង់ដានី គេទៅនៅហ្នឹង គេខាងជើងទឹក ពួកអាខេងនៅជាប់ៗសមុទ្រហ្នឹងវា
មានហើយ ។

ដានី : ឈ្មោះអីគេកន្លែងដែលពួកនៅហ្នឹង គេដាក់ឈ្មោះថាម៉េចទៅ?

សំអុន : ខ្ញុំអាកន្លែងហ្នឹងគេហៅថា អូសុន អូសុនកន្លែងទ័ពជើងទឹកគេ ខាងទ័ពជើងទឹក ។

ជានី : ខាងទ័ពជើងទឹក?

សំអុន : បាទ! តែខ្ញុំអត់មានឃើញកន្លែងទ័ព កន្លែងអីទៀតទេគ្រាន់តែឃើញទ័ពគេយាម ។

ជានី : ភាសាចិនរូសុនហ្នឹង ទ័ពជើងទឹក?

សំអុន : អត់មានទេ អូសុនជាតំបន់គេ ។

ជានី : តំបន់អ្នកស?

សំអុន : ដូចថា វាខណ្ឌចំការមន អីចឹងទៅណា ខណ្ឌមានជ័យអីចឹងទៅណា ។

ជានី : អីគេ? អូ? ។

សំអុន : អូសុន បាទ ។

ជានី : តែកន្លែងហ្នឹងកន្លែងទ័ពជើងទឹក?

សំអុន : បាទ! កន្លែងទ័ពជើងទឹក ។

ជានី : ទ័ពជើងទឹករបស់ សៀង ហៃ ឬក៏របស់ប្រទេសចិនហ្នឹង?

សំអុន : ទ័ពសៀងហៃ ហ្នឹង ពិនតែទ័ពៗ របស់គេទាំងអស់ ទ័ពចិនទាំងអស់ហ្នឹងទ័ពចិនទាំងអស់ ប៉ុន្តែ គេជាកន្លែងសម្រាប់ហ្នឹកហ្នឹង ពួកអន្តរជាតិគេដែលនៅហ្នឹង ទទួលអន្តរជាតិ មូលដ្ឋានទ័ព គេ ដែលដំបូងដឹងជានៅកន្លែងណាទេឃើញទ័ពជើងទឹក ឃើញស្បែកពាក់ជើងទឹកទាំងអស់ ហ្នឹង គេមកយាមមកកាមអីកន្លែងហ្នឹង ។

ជានី : ទៅដល់ដំបូងគេឲ្យយើងធ្វើអីខ្លះទៅ?

សំអុន : ដំបូងរៀនភាសាចូលសាលាភាសា បានហ្នឹកហ្នឹងភាសា តែអភ័ព្វខ្ញុំណាស់ ខ្ញុំទៅដល់ពិនិត្យ សុខភាពហើយ ពេទ្យថាខ្ញុំមានជម្ងឺថ្លើម ដូច្នេះខ្ញុំត្រូវគេបញ្ជូនមកពេទ្យហុនឆរអ៊ុយន ហុនឆរ អ៊ុយន ហ្នឹងគេហៅថាកន្លែងមន្ទីរពេទ្យទំនុកហមគេហ្នឹងបាទ! នៅហ្នឹង៣ខែខ្ញុំនៅក្នុង នោះក៏ខ្ញុំ ឆ្លៀតទៅរៀនភាសាគេដែរ ។ ចេញមកវិញបានរៀនក្នុងសាលាជាមួយគេបាន៣ខែទៀត ទើបចេញទៅរោងចក្រសាំងរោងចក្រគេនោះ ។

ជានី : រៀន៤ឆ្នាំអ្វី? ៧៦ដល់៨១ ៥ឆ្នាំ?

សំអុន : ៤ឆ្នាំជាន់ទេ បើគិតតាមក្នុងលេខ បើសន្លឹក៥ បើគិតជាសាច់ការប្រហែល៤ឆ្នាំជាន់ ។

ជានី : តែរៀបបច្ចេកទេសច្រើនអ្នកស?

សំអុន : បាទ! ខ្ញុំរៀនផ្នែកអាស៊ីតិចអស់ហើយ ខ្ញុំរៀនបើខ្ញុំរៀនជាក់ស្តែងតិចណាស់ ជាក់ស្តែងតាមថ្ងៃ សុក្រថ្ងៃសៅរ៍ ចិនហើយថ្ងៃសុក្រថ្ងៃសៅរ៍សម្រាកថ្ងៃអាទិត្យថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ថ្ងៃសុក្រ បាន សៅរ៍ថ្ងៃអាទិត្យសម្រាក២ថ្ងៃ ក្រៅថ្ងៃ៣ថ្ងៃហ្នឹង ខ្ញុំរៀនសាលារៀន សាលាហ្នឹងជាកូរច្នៃដង

ទ្រឹស្តីផង ។ បើហ្នឹងរៀនខាងគណិតសាស្ត្រ កាលហ្នឹងខ្ញុំរៀនដល់គណិតសាស្ត្រវាខ្ពស់ដែរ ភ្លេចអស់ហើយ លូការីទ អាំងតេក្រាលអ៊ីដ្រូស្តាស្តិកយើងចឹងថ្នាក់ខ្ពស់ៗណាស់ ច្រើនណាស់ ព្រោះលេខនៅកន្លែងហ្នឹងយើងពិបាកប្រាប់ណាស់ ព្រោះវាគិតតាំងពីកម្រិត ចុះកុំប៉ុលយើង ធ្វើអាទេញកុំប៉ុលហ្នឹងយើងធ្វើគូសំខាន់ជាងគេ ព្រោះកុំប៉ុលហ្នឹងយើងធ្វើមិនស្រួលយើង អត់ល្បឿន ។ ធ្វើនេះទៅវាជ្រៅពេក ស៊ីទឹកខ្លាំងពេក វាស្ទុះទឹកដូច្នោះយើងគិតអំពីកម្រិត អាទេញដែលគេហៅអីកម្រិតនៅក្នុងលំហរអាកាសកម្រិតក្នុងលំហរ កម្រិតនៅចំនីកម្រិតនៅ កន្លែងណាគេសួរ កម្រិតខ្ពស់ពេកវាពេលប៉ុល ទាបពេកវាស៊ីទឹកជ្រៅបានស៊ីទឹក ជ្រៅពេក ដូច្នោះយើងគិតតាមហ្នឹងដែរ ។ គិតតាមវាហើយលើខ្លួននាវាក្រឡាផ្ទៃក្រឡាអីហ្នឹង គិតអាច៖ យើងគិតអាម៉ែបកើតមានចតុកោណកែងមានចតុកោណស្មើអីកើតដូចគេ ដល់តែប្រើអាំងតេក្រាល ។

ដារ៉ូ : កាលហ្នឹងពូថាពូរៀនសូត្របានត្រឹមថ្នាក់ទី៧ ពីសន្តមហ្នឹង?

សំអុន : បាទ ។

ដារ៉ូ : បើនិយាយទៅបើធៀបពីអាឡូរ៉ាថ្នាក់ទីប៉ុន្មាន?

សំអុន : មិនដឹងទេ ។

ដារ៉ូ : ទី៧ ដដែលហ្នឹងប្រហែលទី៧ រៀនបាន៧ឆ្នាំពូ?

សំអុន : ទី៧ ៦៤ បាទ ។

ដារ៉ូ : ឌីប្លូម ពូ?

សំអុន : បាទៗ ។

ដារ៉ូ : ពូឯងប្រលងឌីប្លូមនៅ?

សំអុន : កាលហ្នឹងឌីប្លូមនៅទេ ឌីប្លូមឆ្នាំកេរ្តិ៍ឈ្មោះទី១២ម៉ោ ១២-១១-១០-១២ អ្នកស១២ ១០ ចំនីអ្នកស ។

ដារ៉ូ : ១២-១១?

សំអុន : អើរ ១២-១១-១០-៩-៨-៧-៦ ឆ្នាំខ្ញុំឯឆ្នាំ ។

ដារ៉ូ : ៦ឆ្នាំ បើធៀបមកអាឡូរ៉ាកេលេសហ្នឹង?

សំអុន : បាទ ។

ដារ៉ូ : បថមសិក្សាហ្នឹង?

សំអុន : អាហ្នឹងបឋមហ្នឹង តែបឋមបើគិតទៅនៅនោះបឋមទេ ព្រោះឆ្លងពីបឋមមកថ្នាក់ទី៣ ជំនាន់ខ្ញុំ ថ្នាក់ទី៣ ប្រលងខ្ញុំបួម ប្រលងខ្ញុំបួមហ្នឹងបាន បានប្រលងក្រុមបាន។

ងារី : ចឹងនៅបឋម ប៉ុន្តែដល់ពេលទៅដល់ចិនម៉េចក៏រៀនបានទៅកើត?

សំអុន : បាទ! កាលប្អូនខ្ញុំរៀនបន្តទៀត នៅបួស បួសខ្ញុំបន្តរៀនទៀត បួសរៀនដូចជាយើងចឹងដែរ ដូចជារៀនយើងនៅក្នុងចិន បួសរៀនភាសាបាលី។ ភាសាបាលីហ្នឹងមិនដូចរៀនធម្មធម្ម រៀនតែធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនា នៅនោះធម៌ព្រះពុទ្ធកេរៀនតែម៉ាឆ្នាំ ខាងខ្ញុំម៉ាឆ្នាំកេរៀនវេយ្យាករណ៍ វេយ្យាករណ៍ដើម្បីប្រែកម្ពុជា ចាប់ផ្តើមប្រែកម្ពុជាឯក្បាល ធម្មបទឯក្បាលហ្នឹងទៅ បានប្រែ កម្ពុជាហ្នឹងហើយបានយើងយកទៅប្រលងរង ប្រលងរងយកសញ្ញាបត្រចូលនេះដែរ។ ហ៊ីចឹង នៅក្នុងលោកសង្ឃហ្នឹងកេរៀនដូចចឹង ភូមិសាស្ត្រ ប្រវត្តិសាស្ត្រ ប្រវត្តិវិទ្យា ភូមិវិទ្យាដូចគ្នា មានគ្រប់យ៉ាងដូចកូនសិស្សចឹងដែរ។ គ្រាន់តែប្លែកគ្នាគ្រាន់ថាមួយកេរៀនភាសាបរទេស មួយកេរៀនបកប្រែបាលីកម្ពុជា។ បានតែខ្ញុំក៏ឆ្លៀតរៀនម៉ាម៉ាវងៗដែរ ក្នុងម៉ាអាទិត្យ ក្រុម បង្រៀនខាងភាសាដែរ។

ងារី : ចុះពូជ ពូមានប្រសាសន៍មិញ ពូបានរៀនច្រើន បួសហើយបានរៀនទៀត ចុះអ្នកផ្សេង ទៀត? ៤៥ នាក់នោះពូ?

សំអុន : អូរ! ពួកនាក់៤៥ ទៅមួយខ្ញុំ? អ្នកខ្លះអត់ចេះអក្សរទេ ខ្ញុំទៅដល់នោះខ្ញុំវេទនាណាស់ គឺខ្ញុំហ្នឹង ហ្នឹង ខ្ញុំមិនថាអ្នកខ្លះទេលោកតែខ្ញុំវេទនា ពីថ្ងៃរៀនជាមួយគ្នាយប់ឡើងខ្ញុំមកបង្រៀន កេរៀន ហើយរៀនខ្លះឯងទៀតវាចេះ ហ៊ីកេរៀនវាគឺតែហើយប្រធានហ្នឹងហាក់ដូចជាមិន សូវពេញ ចិត្តខ្ញុំដែរ។ ខ្ញុំពិបាកពេកហ៊ីកេចេះដែរ ចេះដូចគ្នាណាស់អ្នកខ្លះគ្រាន់តែមើលអក្សរដៃ អ្នកខ្លះនត់ចេះសោះ អត់ចេះសោះអក្សរខ្មែរ ចិនត្រីក្បាលដែរ ខ្ញុំនិយាយប្រាប់គ្រង់ទៅចិន ត្រីក្បាលថាប្រើមនុស្សមិនចេះអីសោះម៉ៅស្រុកកេ ខ្ញុំដឹងកាលហ្នឹង ហ៊ីកេវាអីចេះដែរ វា ផ្តាច់ការទាក់ទង ព្រោះយើងខ្ញុំអាសារនិយាយជាមួយចិនណាស់ ទំនាក់ទំនងគ្នា មួយបាតិ ស្ថានអីខ្ញុំអាសារនិយាយណាស់ និយាយលេងកេអត់ទូនិយាយទេ ហាមអត់ទូជួបទេ ប្រាប់ ពេលប្រជុំគេភិទៀនយើងដែរ។ រិះគន់ហើយកុំឱ្យមិនត្រូវទាក់ទងមួយបរទេស ទោះបីតែចិន ហ្នឹងដែរយើងនៅស្រុកកេហើយហ្នឹងខ្ញុំនិយាយមួយចិន ចិនថាកូរតែល្អ ខ្ញុំប្រើរៀនភាសាចិន ខ្ញុំប្រើហាក់និយាយចិន យើងហាក់និយាយសន្តានគ្នាទៅវិញទៅ ម៉ៅយើងឆាប់ចេះឆាប់យល់ តែចំណែកខ្ញុំនេះមិនទូទាក់ទងទេ។

ងារី : ឈ្មោះអីមេហ្នឹង?

សំអុន : ឈ្មោះ ប្តីវី ។

ដានី : តាប្តីវី?

សំអុន : បាទ! កាលមុនឋានៈគេកងវរៈ ប្រធានវរសេនាតូច ដល់នោះក្តាប់ជាមេក្រុមរបស់ពួកខ្ញុំពួក អ្នកបច្ចេកទេសហ្នឹងគឺតែឯណាស់ ខ្ញុំនៅនោះខ្ញុំថា ពិនយ៉ាងណាខ្ញុំនៅតែធ្វើចឹង ខ្ញុំនៅតែ និយាយចិនក៏នៅមកសួរខ្ញុំចឹងទៅ ខ្ញុំក៏និយាយទៅ ហើយបើខ្ញុំនិយាយគិះទៀនខ្ញុំ ខ្ញុំនិយាយ ម៉េចកើត បើគេសួរខ្ញុំ ខ្ញុំមិនឆ្លើយនឹងគេ ខ្ញុំមិនឈ្នើយ បានចឹងខ្ញុំនិយាយតបទៅចិន វិញវា ស្ងាត់មាត់ដែរ ។ ហើយចឹងបានគេមិនសូវចូលចិត្តខ្ញុំទេ ពួកអស់នោះអាណារៀនពូកែជាង គេមិនបានទេ កាលជំនាន់ហ្នឹង ជំនាន់ខ្ញុំអាក្រក់ខ្ញុំហ្នឹងហ្នឹង អាគ្រៅពីហ្នឹងខ្ញុំអត់ដឹងទេ ខ្ញុំខឹង ណាស់ ខ្ញុំឈឺចាប់ទល់អាឡូរ៉ាហ្នឹង រិះគន់ខ្ញុំមាំណាស់ ពិនតែខ្ញុំនៅតែគ្មានទេ ព្រោះខ្ញុំមេលើ ប្រាប់ចឹងខ្ញុំប្រឹងរៀនសូត្រអត់មានទេ បើអញ្ជឹងខ្ញុំរាប់បាត់ហើយ អាហ្នឹងបើសិនបើមេខ្ញុំម៉ៅ នៅកាលខ្ញុំនៅនេះតែវាម៉ៅមុនខ្ញុំទៀត ។

ដានី : ណាគេ ឈ្មោះ ប្តីវី?

សំអុន : បាទ! មកមុនខ្ញុំ ។

ដានី : មកឆ្នាំណា?

សំអុន : មកឆ្នាំប៉ុន្មានទេ មក៨០ មក៧៧ ម៉ាសារបានគេគ្រឡប់ទៅវិញម៉ាសារ គេទៅពីរដង ។

ដានី : តាប្តីវី ទៅនៅស្រុកណាដែរ?

សំអុន : អត់ស្គាល់ទេ ខ្ញុំមិនដែលសួរនាំ ។

ដានី : ចុះពូ ពូទៅរៀនភាសាតែ៦ខែ ចុះពីមុនមកយើងអត់ចេះអីសោះ៦ខែយើងចូលទៅសាលា យើងរៀនម៉េចទាន់គេទៅ?

សំអុន : ៦ខែអូរខ្ញុំរៀន៣ខែ ខ្ញុំនៅនេះអ្នកបកប្រែមកបង្រៀនខ្ញុំនៅនេះដែរ តែគេអត់ឲ្យរៀន ខ្លាំងទេ ណា នៅមន្ទីរពេទ្យចុះមានអីយើងរៀនយើងចេះតែប្រឹងរៀនទៅ ប្រឹងរៀនដូចភាសា ដទៃដូច អង់គ្លេសដូចបារាំងចឹងខ្ញុំធ្លាប់ស្គាល់គេតិចតួចគេមានបកប្រែបកអីក្នុងសៀវភៅ ចឹងទៅណាស់ គ្រាន់តែអានយើងមិនចេះអាន ដួនកាលយើងសួរពេទ្យ យកថ្នាំមកឲ្យយើងលេប មកចាក់ថ្នាំ យើងសួរថាអក្សរនេះអានថាម៉េច ។ ស្គាល់ម៉ាម៉ាតពីរម៉ាត់យើងចេះភាសាទៅ ម៉ាម៉ាតពីរ ម៉ាត់យើងចេះតែសួរ សួរបណ្តើរៗយើងចេះភាចងចាំរបស់យើងបណ្តើរៗទៅ បើយើងមិន សន្តិភាចឹងយើងមិនទាន់គេទេ ហើយអាគេអ្នកអត់សន្តិភាចងចាំរបស់យើងបណ្តើរៗទៅ ខ្មែរបកប្រែ ឲ្យខ្មែរទៅ ។

ដានី : បានន័យថា នៅក្នុងថ្នាក់ហ្នឹងរៀនខ្មែរយើងសុទ្ធ ហើយគ្រូចិនគេមើលត្រៀមប្រើក៏មានចំរុះជនជាតិ?

សំអុន : អត់មានចំរុះទេ គឺយើងជាខ្មែរសុទ្ធ ហើយមានគ្រូចិនគេមើលត្រៀមយើង ហើយមានអ្នកបកប្រែម្នាក់ចាំជួយបកប្រែ បកប្រែហ្នឹងម៉ាថ្នាក់ គេគិតថា២៥នាក់ ២៥ហ្នឹងគ្រាន់គ្នា ចឹងទៅហ្នឹងអ្នកបកប្រែក៏មិនជាច្រើនដែរ ។ គ្នារត់ពីថ្នាក់នេះផងទៅថ្នាក់នោះផងចឹងទៅ ឲ្យតែយើងហាក់អានតាមគ្រូសិនទៅ ហើយយើងឲ្យសញ្ញាដែលយើងធ្លាប់ចំណាំយូរៗទៅយើងចេះ តែដឹងចឹងយើងមិនបាច់ចាំទាល់តែអ្នកបកប្រែមកដល់បានយើងធ្វើកើតទេ ។ អាចគ្រូថាឲ្យថាតាមយើងដឹងថាពាក្យគាត់ឲ្យថាតាមថាម៉េច យើងដឹងថាតាមគាត់ចឹងទៅ ឲ្យសរសេរ សេរម៉េច យើងសរសេរ យូរទៅយើងអាចនិយាយគ្នាដោយកាយវិការបាន បានហ្នឹងយើងចេះបកប្រែបកអីទៅ យើងបានស្គាល់ពីក្នុងសាលាដូចៗខ្លះ វាក្នុងសមហើយ លុមប្រើប្រាស់បានយើងទៅនិយាយជាមួយកម្មករនៅរោងចក្រហ្នឹង រោងចក្រយើងបន្ថែមហ្នឹងទៀត យើងនិយាយទៅ អត់មានអ្នកបកប្រែតាមយើងទេ ពេលហ្នឹងយើងថាស្អីៗ ហ្នឹងយើងចង់រកដែក រកអាញរ រកកាំបិត ពូថៅអី របស់របរទប់ករណ៍អីទាំងឡាយក្នុងរោងចក្រហ្នឹង យើងអាចសួរគេបាន ហើយយើងសន្ទនាគ្នា ទៅដល់ហ្នឹងឲ្យតែយើងសំភី គឺយើងជឿនលឿនហើយ ហើយយើងថាល្ងឺពីដើមហើយប្រហែលជាលំបាកដែរ ។

ដារី : ចំណោម៤៥នាក់ ទៅមួយពូហ្នឹងមានប៉ុន្មាននាក់ដែលរៀនពូកែជាងគេ?

សំអុន : នេះប្រហែលជាក្នុង ៤៥នាក់ខ្ញុំថា ១០នាក់ជាងចុះ រាប់មិនអស់ទេ ភ្លេចគ្នាអស់ហើយ កន្លងម៉ាយូរហើយ១០នាក់ជាង ព្រោះមានតិម វាវហ្នឹងមួយ បារីហ្នឹងគេក៏រៀនខ្ពស់ដែរ ពីមុនមកគេមិនដែលបួសដែលអីទេ ភីម ឌុន នេះមួយ ។

ដានី : ឈ្មោះអី?

សំអុន : ភីម ឌុន ។

ដានី : ភីម ឌុន?

សំអុន : ភីម ឌុន ហ្នឹងក៏រៀនក្នុងសម ពូកែដែរ ។

ដានី : អាឡូវគាត់នៅណា?

សំអុន : បែងចែកជូរគ្នា អត់ដឹងគេទៅណាទៅណាទេ បែកគ្នាអស់ហើយ កាលហ្នឹងគេចែកគ្នា ខ្ញុំខាងភូមិណា គេភីម ឌុន ខាងអគ្គិសនី បារី ហ្នឹងគេក្តាប់រួម វាខុសគ្នា ហើយមានខាងម៉ាស៊ីនខ្លះ ខាងម៉ាស៊ីនចេះខ្លះ អាហ្នឹងដឹងតាមម៉ាស៊ីនទេ ហើយក្រៅពីហ្នឹងយ៉ាបដែរ ។

ដារ៉ា : ចុះអ្នកអត់ចេះ អត់អី ម៉ែវិញអង្គការមិនរករឿងគាត់ហើយ?

សំអុន : អត់ដឹង គេម៉ែវិញធ្វើអីដឹង គេម៉ែវិញអស់ហើយ បែកគ្នាអស់ហើយ ។

ដារ៉ា : មកនៅឆ្នាំ៨១ ទាំងអស់គ្នាប្តីក៏ម៉ែច?

សំអុន : បាទ!អត់ទេ ខ្ញុំបែកពីគេ ខ្ញុំមកនៅយុនីញ ទៀត មកនៅយុនីញ ហ្នឹងប្រហែលជា ១ខែ ជាងទៅ បែកគ្នាអស់ហើយ ដឹងគេទៅណាទៅណាទេ ព្រោះគេនៅក្រោយខ្ញុំប្តីមុនខ្ញុំ ខ្ញុំអត់ដឹង ទេ បើខ្ញុំម៉ែ យុនីញ ហ្នឹងម៉ែចេះ ខ្ញុំដូចបញ្ជើ ព្រោះខ្ញុំមិនត្រូវវាជាមួយ ក៏ម ប៉ារ៉ា ហ្នឹងចឹងប្រធានហ្នឹងគេរៀបឲ្យខ្ញុំម៉ែនៅយុនីញប៉ុន្មាននាក់នោះម៉ែប្រហែលជា១០នាក់ជាង ។ អ្នកដែលនេះហ្នឹងគេបញ្ជូនម៉ែហ្នឹង មកនៅយុនីញហ្នឹងធ្វើខ្លួនមួយ ពួកកងទ័ពដែលគេយកទៅ ហ្នឹកហ្នឹននៅយុនីញហ្នឹងណា ។ កងទ័ពហ្នឹងតូចៗទេ ក្នុងៗខ្ញុំហ្នឹកហ្នឹនហ្នឹង ធ្វើរកហ្នឹង ដល់ ពេលមកជាមួយគេមក ម៉ែមួយគេនៅស្រុកខ្មែរហ្នឹងចុះនៅថៃ ហ្នឹងហើយម៉ែ ឡើងម៉ែនេះ ម៉ែនៅព្រំដែនហ្នឹងម៉ែ ព្រំដែនហ្នឹងបានមេខ្ញុំទៅពីនេះទៅឈ្មោះ ទិន សេង នេះស្គាល់ ។ ទិន សេង ហ្នឹងគាត់នៅប្រធានកងពលទ័ព ហ្នឹងមាស មុត គាត់ទៅនៅឯជើងបាត់ហើយ កង ពលទ័ពហ្នឹងគាត់ទៅយកខ្ញុំមកនៅកន្លែងគាត់ហើយអ្នកក្រៅពីហ្នឹងគេឲ្យម៉ែកាំភ្លើងធំ តែខ្ញុំមួយ គាត់ទុកនៅកន្លែងគាត់តែម្តង ។ ដូច្នោះខ្ញុំអត់ដែលកាន់កាំភ្លើងកាន់អីនឹងគេទេ ធ្វើអីក៏ដោយ កាលនៅហ្នឹងគាត់ឲ្យខ្ញុំធ្វើគ្រូគេ បង្រៀនហ្នឹងទៅបង្រៀនបណ្តុះបណ្តាលក្រុបនៃមទៀត ទៅឯង ជាការិយាល័យស្តុរទៅជានាយកសាលាហ្នឹងទៅធ្វើរហូតចឹងម៉ែ ។

ដារ៉ា : ៨១ ហ្នឹង?

សំអុន : បាទ!៨១រហូតមកហ្នឹង ។

ដារ៉ា : មកនៅម៉ូណា៨១ ?

សំអុន : ថ្មដា ថ្មដាលើគ្រាចតិច ។

ដានី : កាលពូទៅរៀននៅហ្នឹង កាលហ្នឹងពូរៀននៅសាលាភាសាផ្សេង តែពូទៅរៀនជាក់ស្តែង យើងរៀននៅក្នុងរោងចក្រហ្នឹង?

សំអុន : បាទ!រោងចក្រ បាទ!យើងទៅធ្វើការហ្នឹង ធ្វើការក្នុងរោងចក្រណា បានព្រលឹមឡើងគេដឹក យើងទៅហើយ ។

ដានី : ធ្វើកប៉ាល់?

សំអុន : បាទ!អត់ទេ ធ្វើកប៉ាល់ហ្នឹងទៅរោងចក្រហ្នឹងគេហៅសូរាល់ម៉ូឌែល ៤៨០ ៥ រោងចក្រអត់មាន
ឈ្មោះទេ គេដាក់លេខរោងចក្រ៤៨០ ៥ ហ្នឹងជារោងចក្រសម្រាប់ជួសជុលនាវារបស់
យោធា បាទ!សុទ្ធតាវាមុជទឹក ដឹករថក្រោះ បោះមីន ប្រដេញ ប្រឆាំង ។

ដានី : បានន័យថាយើងទៅរៀនជាក់ស្តែងក្នុងរោងចក្រហ្នឹង ធ្វើម៉េច យើងបង្រៀនរៀនហ្នឹង?

សំអុន : បាទៗ!ធ្វើម៉េចរៀនចឹង រៀនអាហ្នឹងយើងទៅរៀនផ្សារ រៀនមើលរបៀបអាខូច ខាតអីហ្នឹង
យ៉ាងម៉េចៗធ្វើយ៉ាងម៉េច តវា តក្បាលម៉េច វាបុកទៅបែក ទៅយើងតក្បាលម៉េចអីម៉េច
តក្បាលកប៉ាល់ហ្នឹងមុខកប៉ាល់ហ្នឹង យើងរៀនតាមមុខសញ្ញារបស់យើង ហើយរៀននៅហ្នឹង
ហើយជាក់ស្តែងពីរថ្ងៃ ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ថ្ងៃសុក្រចឹងទៅ ហើយក្រៅពីថ្ងៃហ្នឹងយើងមករៀនកូរ
ប្លង់ កូរប្លង់ទប់មាថា ចង់ជួសជុលតែយើងចេះប្លង់ទៀត ។ ប្លង់ជញ្ជាំងនេះ ជញ្ជាំងនោះ
បាតក្រោម បាតលើ កន្លែងដាក់ម៉ាស៊ីនដាក់អីធ្វើ ដូចយើងធ្វើដុះទុកឲ្យគេចិនណា តួនាវា
ពិបាកដែរឲ្យគេដាក់ម៉ាស៊ីនកន្លែងណាដែលមិនបះកូ មិនបះក្បាល ចិនឥតវ៉ៃវ៉ែនអីហ្នឹងយើង
រៀបចំកន្លែងទុកឲ្យគេសម្រាប់តួហ្នឹង ហើយគេម៉ាស៊ីន គេដឹងតែយកមកដល់ដាក់ដើប ។

ដានី : កាលហ្នឹងពូខាងផ្នែកពូតែម្នាក់ពូទេ?

សំអុន : អត់ខ្ញុំម្នាក់ទេ ខ្ញុំពីរនាក់ ឈ្មោះ ជុំ រ៉ិន មួយទៀតបាទ ។

ដានី : អាចជាសញ្ញាប័ត្រវិស្វកមអត់?

សំអុន : ទេ កាលហ្នឹងខ្ញុំមិនគិតដល់ហ្នឹងទេ ។

ដានី : គេមានឲ្យសញ្ញាប័ត្រទេ ពេលរៀនចប់?

សំអុន : អត់ទេ អត់មានទេស្រុកគេហ្នឹង អត់ចិនគេអាចមាន ខ្មែរយើងវាមិនដែលឲ្យសញ្ញាប័ត្រ ។

ដានី : គេអត់ឲ្យទេចឹង?

សំអុន : អត់អោយទេ បើយើងរៀនប៉ុណ្ណឹងចប់នោះ បើសិនកាលហ្នឹងចាប់យកវាមកប្រើការជាបរហូត
ខ្ញុំប្រហែលជារួចខ្លួន ។

ដានី : បើសិនជាពូជាន់ស្មានមើលកាលយើងរៀនហ្នឹងជាថ្នាក់វិស្វកមជាកម្មករជាន់ខ្ពស់ប្តីយ៉ាងម៉េច
ម៉េចអាហ្នឹង?

សំអុន : យើងរៀនកាលហ្នឹង យើងរៀនមិនដល់ឈ្មោះវិស្វកមទេ អាំងស៊ីញើរទេ អាចត្រឹមថាអ្នក
បច្ចេកទេសជួសជុល អ្នកបច្ចេកទេសជួសជុលបាទ ទៅអាំងស៊ីញើរ ប្រហែលមិនទាន់រួចទេ ។

ដានី : ចុះពូកាលនោះយើងរៀនពីថ្ងៃច័ន្ទ ដល់ថ្ងៃសៅរ៍ចឹង?

សំអុន : បាទ!ពីច័ន្ទដល់សៅរ៍ ។

ដានី : ចុះថ្ងៃអាទិត្យ?

សំអុន : ថ្ងៃអាទិត្យយើងសម្រាកនៅផ្ទះ

ដានី : នៅផ្ទះអត់មានធ្វើអីទេ?

សំអុន : អត់មានធ្វើអីទេ អានសៀវភៅ អានអី បើគេមិនមកយកដើរលេងយើងនៅអានសៀវភៅ
នៅផ្ទះយើងទៅ ខំរៀនខំសូត្រទៅ ។

ដានី : យើងអត់អាចដើរលេងខ្លួនឯងបាន ទៅទាក់ទងពីណាពីណាទេ?

សំអុន : មិនបានទេ អត់បានទេ ព្រោះកន្លែងហ្នឹងមានរន្ទ័ងកើចឹង មានរបងគេព័ទ្ធចឹងហ្នឹងហើយមាន
ប៉ូលីសយាម ។

ដានី : ប៉ូលីសយាម?

សំអុន : បាទ! ប៉ូលីសយាមតាមនេះហ្នឹង ហើយយើងដើរៗ តាមតារាងបាល់ទាត់ហ្នឹង តារាងបាល់
ហ្នឹងដើរលេងដើរអី ហ្នឹកហ្នឹងហាត់រត់លេងអី គេលេងទៅពិនិត្យខ្ញុំអត់ដែលហាត់ប្រាណខ្ញុំមិន
ដែលធ្វើបាល់ខ្ញុំមិនដែលទេទេ អានតែសៀវភៅ ហើយពេលណាខ្លះគេឲ្យវាយអង្កុលីលេខ
សម្រាប់ចម្លងឯកសារចែកគ្នាហ្នឹង ។

ដានី : ចុះពួកអ្នកដែលទៅហ្នឹងមានដែលទៅទាក់ទងនារីចិន មានសង្សារ មានប្រពន្ធអីនៅហ្នឹងដែរ?

សំអុន : គ្មានសេរីភាពទេ ។

ដានី : អត់មានទេ?

សំអុន : បាទ! អត់មានទាល់តែសោះ ហើយក៏គ្មានអារម្មណ៍ថាទៅគិតអាអស់ហ្នឹងដែរ គ្មានទេ ។

ដានី : ម៉េចចឹង?

សំអុន : ទៅត្រូវតែចឹង ជំនាន់ហ្នឹងគេថាស្អាតស្អំ សូម្បីខ្ញុំប្រពន្ធនៅស្រុកព្រាត់គ្នា១០ឆ្នាំហើយ គ្រាន់
តែនឹកក្នុងចិត្តទេ ឲ្យថានឹកនិយាយស្អីៗ ខ្ញុំមិនដែលនឹកនិយាយស្អីៗទេ ។

ដានី : ចុះពេលទៅចិនហ្នឹង ពូមានបានជួបគ្រួសារពូមុននឹងឡើងអីទេ?

សំអុន : អត់ទេ អត់មានបានជួបទេ ហើយអត់បានដឹងច្បាស់ដែរ អត់បានដឹងថាខ្ញុំទៅចិនច្បាស់ដឹង ។

ដានី : ចឹងទៀត?

សំអុន : ១០ឆ្នាំ គេអត់ប្តី ហើយខ្ញុំក៏អត់ប្រពន្ធដែរ ទៅជួបគ្នាវិញដោយសារតា សំ បិត ហ្នឹងគាត់
យកទៅឲ្យខ្ញុំមកពីចិនវិញបានប៉ុន្មានខែ៣ខែដឹង គាត់ជួបខ្ញុំគាត់ថា អាអុន អាម៉ូនៅទេ ណា
គិតយកប្រពន្ធឡើទេ ហើយខ្ញុំថា អ៊ីឯងថាទៅយកឲ្យខ្ញុំមកចុះ ហើយក៏ហៅអ្នកទូរលេខគាត់
ហ្នឹងចុះមកតាចែមយើងនេះ យកប្រពន្ធឲ្យគេ ម៉ាភ្នែកហ្នឹងគេយកឲ្យខ្ញុំទាន់ចិត្តដែរ ពិនទំរាំទាន់

ចិត្តមាំមែនបានជួបខ្ញុំ ដើរទៅដួងកងរឹចីន ហែលទឹកហែលអី ឡើងភ្នំ ដើរឡើងមាំមែន ខ្ញុំនៅ
កន្លែងទូរលេខហ្នឹង ខ្ញុំចាំបានអ្នកធ្វើទូរលេខសុទ្ធជាកូនសិស្សខ្ញុំទេ បងអ្កេងម៉ោ ចេញស្ទើរម៉ាន
ប្រាប់ខ្ញុំម៉ោ ខ្ញុំដឹងចេញទៅថ្ងៃ១៣ ខែ៧ ឆ្នាំ១៩៨១ ហើយដល់ទៅដល់នោះថ្ងៃ១៥ខែ៨
៨១ដែរ ពេលម៉ាខែ២ថ្ងៃ ម៉ាខែ២ថ្ងៃបានដល់ខ្ញុំ ។

ដានី : មួយខែ២ថ្ងៃ?

សំអុន : តាមមាថ្ងៃត្រូវប្រាប់ខ្ញុំរាយការណ៍ឲ្យខ្ញុំម្តង ព្រោះខ្ញុំនៅហ្នឹងហើយ ។

ដារ៉ា : ដូចយើងដើរចីន យើងគេចអ្នកភូមិអ្នកអីចីន?

សំអុន : បាទ! គេច គេអ្នកនាំទៅគេខ្លាចយួនដែលគេហៅយួនគេមែនហៅរៀតណាមទេ យើងអ្នកនៅ
នេះហៅរៀតណាម ។

ដានី : កាលហ្នឹងពូមានកូនប៉ុន្មានហើយ?

សំអុន : កាលហ្នឹងខ្ញុំអត់បានជួបកូនខ្ញុំសោះ កូនខ្ញុំការហើយនៅនេះហើយ កូនខ្ញុំមានតែមួយទេកាលហ្នឹង
មួយការនៅនេះទៀត កាលហ្នឹងម៉ែវាចេញទៅកូនខ្ញុំអាយុ៥ឆ្នាំ នៅមួយយាយ មួយម្តាយ
ក្មេកខ្ញុំ ម៉ែវាទៅតែម្នាក់ឯងទេ ទៅជួបខ្ញុំនោះ ទៅដល់ខ្ញុំនៅបានយូរណាស់ ខ្ញុំរត់ចេញពីខ្មែរ
ក្រហមមកនៅមួយអង្គការយួនព្រងហើយបានដឹងថាកូនខ្ញុំការហើយពេលដែលជួបខ្ញុំ ៧២បាន
ខ្ញុំពេលជួបខ្ញុំ ខ្ញុំគ្រឡប់មកស្រុកវិញហើយ ស្គាល់គ្នាប្រវត្តិរឿងរ៉ាវខ្ញុំព្រាត់អីព្រាត់ពេក ប្រពន្ធ
កូនវេទនានៅតែខ្ញុំមួយម្នាក់ឯង ។

ដានី : ចុះពូកាលឆ្នាំ៨១ ពូមកពីចិនមកវិញកាលហ្នឹងខ្មែរក្រហម?

សំអុន : រត់ទៅដល់ព្រំដែនអស់ហើយ ។

ដានី : ទៅដល់ព្រំដែនអស់ហើយយើងជិះអីពីចិនមកទៅ?

សំអុន : កាលមកលើកហ្នឹងខ្ញុំជិះកប៉ាល់ទេ ។

ដានី : ជិះកប៉ាល់?

សំអុន : ជិះកប៉ាល់ ឡើងយប់ហើយកំពង់ដែរនៅសៀមនៅថៃ តែមិនដឹងនៅកន្លែងណាទេ គេដឹកម៉ោ
តាមគ្រានហ្នឹងម៉ោឃ្នុំបេទៀត ពួកអាក្នុងចក្រគេដឹកម៉ោកាលហ្នឹងកាត់ព្រៃម៉ោនៅភ្នំយើង នេះ
ជួបមេខ្ញុំហ្នឹង ។

ដានី : ឈ្មោះ ទឹម សេង ហ្នឹង?

សំអុន : ទឹម សេង ។

ដានី : ទឹម សេង ក្រែងកាត់ទៅរៀននៅចិនដែរ?

សំអុន : ទៅចិនដែរ កាត់ខាងកងទ័ព កាត់ម៉ោមួយទ័ពវិញម៉ោ ម៉ោមួយទ័ពកាត់យកកប៉ាល់ម៉ោ នៅតែ
ខ្ញុំពួកខ្ញុំប៉ុន្មាននាក់នឹងទៅនៅរៀនបច្ចេកទេសបន្ត ព្រោះអ្នករៀនបច្ចេកទេសហ្នឹងតាម អាណត្តិ
របស់ចិនគេឲ្យរៀនតែបីឆ្នាំទេ ៣ឆ្នាំត្រូវឲ្យចប់ ពិនតែយើងនោះអត់បាន បានបីឆ្នាំ ហើយតែ
មិនទាន់ចប់ស្រួលបួលទៀត ។ ស្រុកកើតចិនទៅហើយខ្ញុំក៏អត់បានរៀនសូត្រចិនទៀត ក៏ចេះ
តែនៅធ្វើនេះធ្វើនោះខ្លះបានគេបញ្ជូនខ្ញុំមកនៅ យុននីញ យុននីញចិន ។

ដានី : កាលហ្នឹងជួបសាសេននៅហ្នឹងដែរអត់?

សំអុន : នៅណា?

ដានី : កាលនៅចិន កាលនៅយុននីញ?

សំអុន : យុននីញ កាត់ទៅម្តងដែរ ។

ដានី : នៅម្តងដែរ?

សំអុន : បាទ! កាត់ទៅម្តងជួបហើយក្រោយមកលែងបានជួបកាត់ហើយកាត់មកស្រុកវិញអស់ហើយ ។

ដារ៉ា : ពេលរៀនសូត្រនៅចិន ពូមានខាងខ្មែរគេមានបំពាក់បំប៉នគោលនយោបាយអីទេ?

សំអុន : អត់មានទេ ។

ដារ៉ា : ដូចឈ្មោះ ប៉ារ៉ាដែលជាប្រធាន?

សំអុន : ប៉ារ៉ា ហ្នឹងគេអត់មានទេ ។

ដារ៉ា : ដូចជាកោះប្រជុំ ដូចជារក្តជានយោបាយ?

សំអុន : អត់មានទេ អត់មានរក្តជានយោបាយទេ ការប្រជុំគឺថាគិតទៅថាវត្តបច្ចេកទេសទាំងអស់
គិតតែពីរៀនសូត្រ ជឿនលឿនមិនជឿនលឿន ទៅមុខវិថយក្រោយចិន គិតតែប៉ុណ្ណឹងទេ ។

ដារ៉ា : ហើយមានដឹងពីសភាពការណ៍យើងពីស្រុកខ្មែរអីម៉េចអីម៉េចទេ?

សំអុន : កាលនោះខ្ញុំដឹងនៅក្នុងរោងចក្រ ដោយសារខ្ញុំលួចមើលកាសែតក្រុម ហើយបានដឹង ដឹង
ក្រោយមកទូរទស្សន៍គេអត់ឲ្យមើលផង ។

ដារ៉ា : អត់មានទូរទស្សន៍មើលទេ?

សំអុន : មានទូរទស្សន៍មើល ពិនតែក្នុងបន្ទប់ទូរទស្សន៍យើងមិនបានឲ្យមើល មេយើងគេមិនបានឲ្យ
មើលមិនបានឲ្យផ្សាយអីទេ ដូច្នោះខ្ញុំក៏មិនចាប់អារម្មណ៍ មិនបាច់មើលក៏បានរៀនវិញល្អជាង ។

ដារ៉ា : ពូនិយាយថាដឹងដំណឹងពីស្រុកខ្មែរយើងហ្នឹង ញឹកញាប់ទេ?

សំអុន : មិនញាប់ទេ កាត់លាក់ដែរ កាត់លាក់ដែរ ក្រុមកាត់លាក់កាត់ថាប៉ុន្មានដឹងអី ខំរៀនសូត្រទៅ
ស្រុកទេសមានគេគិតកូរហើយ ដឹងតាប៉ុណ្ណឹង គ្រាន់ខំមើលដឹងថារៀនណាមួយស្រុកហើយ ។

ដានី : ឆ្នាំ៦៧ ហ្នឹង?

សំអុន : បាទ! ៧៧ ហ្នឹង ខ្ញុំដឹងមើលការសែត ។

ដារី : នៅពេលពូបែកពី៧៦ដល់៧៧ ហ្នឹងក្នុងចន្លោះហ្នឹងពួកអត់ដឹងពីសភាពការណ៍អីទេ?

សំអុន : អត់ដឹង អត់ដឹងទេ ស្រុកខ្មែរម៉េចទេ អត់ដឹងថាយ៉ាងណាយ៉ាងណាទេ កាលខ្ញុំចេញទៅ ខ្ញុំ
និយាយកាត់ប្រសាសន៍បន្តិចវាលើសពីសំភាសន៍ហើយ តែកាលខ្ញុំចេញទៅដូចសុខសប្បាយមាំ
ណាស់តាមដែលខ្ញុំដឹង សុខសប្បាយគ្មានបញ្ហាអីថាយ៉ាងនេះយ៉ាងនោះអីអត់ទេ ។ ហើយខ្ញុំទៅ
នោះលែងដឹងអីទាំងអស់ដឹងតាប្រឹងរៀនសូត្រ តាមសំណូមពររបស់មេឃាខាងលើ ដែលសំ
ណូមពរឲ្យយើងខំប្រឹងរៀនសូត្រហ្នឹងទៅ ហើយដល់ត្រឡប់មកវិញ បានខ្ញុំជួបកងទ័ពដែល
នៅជុំគ្នានៅព្រំដែនហ្នឹង មកពីស្រុកចិនវិញខ្ញុំខ្លាចខ្លាចអារាវអស់ហើយខ្លាចអារាវ ខ្ញុំមានម៉ាន វ៉ាឡូ
ខ្ញុំឲ្យទាំងអស់ ខ្ញុំទុកតែខោមួយអារាវមួយ ហើយខោចាស់មួយ អារាវចាស់មួយ សម្រាប់
ផ្លាស់ប្តូរប៉ុណ្ណឹង ។ តាប៉ុណ្ណឹងទេ ព្រោះឃើញម៉ាអាយ៉ាម៉ាអាយ៉ា អាដេសអាដាសនិយាយ
ប្រាប់គាត់ពីរឿងអត់បាយរឿងអត់ទឹក អីកាលហ្នឹងខ្ញុំអត់ទាន់ជួបប្រពន្ធកូនខ្ញុំទេ ដល់ឃើញ
ច្រើនពេកហ្នឹងពិតប្រាកដទេនាមែនទែន ។ ហើយខ្ញុំនៅឆ្ងល់ ដល់ពេលខ្ញុំម៉ាហ្នឹងគេបើកសាលារៀន
សូត្រហ្នឹងវាឆ្ងល់ណាស់ ព្រោះខ្ញុំអញ្ជឹង ខ្ញុំសួរតិចកាលនេះគេមានថាស្តី សំណូមពរសួរ
កាលហ្នឹងគេបើកនយោបាយអំពីហេតុអ្វីម៉េចបានរៀនណាមួយស្រុកហើយយើងភៀសមក
នៅព្រំដែនចឹង? និយាយច្រើនរៀបរាប់ច្រើនដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានឹងឲ្យចប់ គេឲ្យយើង
សួរមានពាក់ព័ន្ធនឹងសំណួរអីណាខ្ញុំសួរថា “ខ” តែបី “ខ” ទើមួយហេតុអ្វីម៉េចបានឲ្យប្រជាជនស៊ី
បបរមួយហិតភាពគោន កាលហ្នឹងមិនលើកថាមាំហិតភាពគោនមែនទេ? ទីពីរទៀតហេតុ
ម៉េចសម្លាប់មនុស្សអត់មានតុលាការកាត់ទោស ។ ទី៣ការចាត់ចែងមនុស្ស
បើធ្វើកុម្មុយនីស្តដូចគេម៉េចក៏អត់មានពេលវេលា ចាត់ចែងពេលវេលាម៉ោងណាសម្រាកម៉ោង
ណាធ្វើបី “ខ” ហ្នឹង ខ្ញុំចិនស្លាប់កាលហ្នឹងពិនថាមិនអីមិនអីទេ ខ្ញុំពិនហ្នឹង ខ្ញុំនិយាយហើយចប់ហ្នឹង
ខ្ញុំមិនដែលចូលនយោបាយណាទៀតទេ ខ្ញុំដឹងតាបត្រៀនសិស្ស ។

ដារី : ហេតុម៉េចបានជាពួកអោចចោទចេញជាសំណួរ “ខ” ហ្នឹងកើត?

សំអុន : ខ្ញុំនឹកឃើញគេនិយាយគ្រប់គ្នាតាមអញ្ជឹង ថាវែមនុស្សចោល បានមិនដឹងប៉ុន្មានទេ ច្រើនណាស់
ទ័ពក៏ខ្ញុំនិយាយ ទ័ពហ្នឹងមកប្រាប់ខ្ញុំផ្ទាល់ ប្រជាជនមិនសូវបានជួបទេ ព្រោះកន្លែងខ្ញុំ កន្លែង
គេថាទ័ពកងពល ។ ហើយខ្ញុំចេញម៉ាបត្រៀនក្មេងបានជួបហ្នឹងណា ចេះតែនិយាយទៅ
ហ្នឹងដល់ចុងហ្នឹងស៊ីបបរស៊ីអីក៏ខ្ញុំមិនដឹងដែរក៏ប្រាប់ដែរ កន្លែងខ្លះអត់មានបាយស៊ី ស៊ីតែបបរ

ស៊ីតិចក្នុងទៀត ។ ហើយពេលវេលាធ្វើអត់មានពេលម៉ោងពេលអីអត់សម្រាកទេ ចឹងបាន
ខ្ញុំថាទៅសម្រាកម៉េច សម្រាកតែពេលស៊ីបាយហ្នឹង ហើយចិន្ដាខ្ញុំសួរចិន្ដាទៅ ហើយខ្ញុំសួរ
ដោយត្រង់មិនប្រាប់ថាត្រង់ៗខ្ញុំសួរហ្នឹងលើកសំណួរថា “ខ” ហ្នឹងហ្នឹង ។

ដានី : មានអ្នកឆ្លើយទេពេលនោះ?

សំអុន : អត់ អត់ឆ្លើយថាអាហ្នឹងមកពីយួន គេនិយាយភាសាប៉ុណ្ណឹង ថាមូលហេតុទាំងអស់ហ្នឹងកើតមកពី
យួនទេ យួនអ្នកបង្កភាពអ្នកទ្បក បង្កើតទំនាស់ បង្កើនបញ្ហាក្នុងស្រុកទេសយើងហ្នឹងមែនទេ
រឿងខាងគេហ្នឹងសម្រាប់មនុស្សអីទេ គឺពេលខ្លះគេយកយួនធ្វើលេសទាំងអស់ហ្នឹង ហើយរឿង
ហ្នឹងពាក់ព័ន្ធម៉េចខ្ញុំមិនដឹងទេ សង្រួមអស់ហ្នឹង ខ្ញុំមិនបានពាក់ព័ន្ធសោះ ។

ដានី : ចុះពូ ពូស្គាល់ សំ បិត ស្គាល់តាំងពីអង្គាល់មក?

សំអុន : ខ្ញុំលឿយៗយូរហើយ ពិនម្យ៉ាងស្រុកកាត់នៅនេះ ប្រពន្ធខ្ញុំកាត់ធ្លាប់ស្គាល់ ម៉ែឪម្តាយក្មេកខ្ញុំ
កាត់ក៏ធ្លាប់ស្គាល់ ដូច្នោះខ្ញុំមិនស្គាល់កាត់ច្បាស់ទេ កាត់គ្រាន់តែស្គាល់ឈ្មោះ ហើយកាត់ក៏
ស្គាល់ឈ្មោះខ្ញុំដែរ ខ្ញុំគ្រាន់តែគ្រួសារកូនប្រសារម៉ែក្មេកខ្ញុំហ្នឹង ។

ដានី : ប៉ុន្តែកាលឆ្នាំ៨១ ពូមានប្រសាសន៍ថាពូជួបកាត់នៅព្រំដែន?

សំអុន : ជួប ជួបកាត់នៅព្រំដែន ។

ដានី : ជួបទៅកាត់ស្គាល់ពូហ្នឹង?

សំអុន : ស្គាល់ ស្គាល់ខ្ញុំ ព្រោះកាត់ម៉ៅនៅហ្នឹងម៉ានថ្ងៃបាន បានជួបខ្ញុំហ្នឹង ជួបខ្ញុំដឹងថាខ្ញុំឈ្មោះចិន
គ្រួសារខ្ញុំឈ្មោះចិន កូនប្រសារយាយហ្នឹងចិនអីណា ហើយយាយម៉ែក្មេកខ្ញុំកាត់ថាស្គាល់
ច្បាស់ពេកហើយ បាននៅស្រុកភូមិនឹងគ្នា ស្គាល់កាត់ប្រាប់ថាអាម៉ូនៅទេណា តិចយកប្រពន្ធ
ទៀតទៅ ខ្ញុំថាបើនៅ យកឲ្យខ្ញុំម៉ៅ ម៉ៅភ្នែកឲ្យចុះទូរលេខភ្នាម ឲ្យចុះក្រោមឲ្យយកប្រពន្ធឲ្យគេ
ភ្នាមបានដូចចិត្ត ។

ដានី : កាលហ្នឹង សំ បិត កាត់ធ្វើអី?

សំអុន : ភូមិភាគ ។

ដានី : កាត់ភូមិភាគណា?

សំអុន : ភូមិភាគនិរតីហ្នឹង ។

ដានី : កាលឆ្នាំ?

សំអុន : ៨១ ហ្នឹង ។

ដានី : ៨១ ហ្នឹង?

សំអុន : បាទៗ ។

ដានី : ចុះមុនឆ្នាំ៨១ ?

សំអុន : អត់ដឹង ។

ដានី : អត់ដឹង?

សំអុន : បាទ! ដឹងនៅណាទៅណាទៅ ខ្ញុំនៅស្រុកចិនហ្ន៎ ហី! នៅណាខ្ញុំនៅហ្ន៎ហើយ សូម្បីតែខ្ញុំនៅនេះ
ប្រពន្ធខ្ញុំក៏ថាដែលថាខ្ញុំមិនដែលដើរទៅណា កុំសួរតាមដូរថាមានស្តីអត់ដឹងទេ ។

ដានី : ចុះពួកស្តាប់តាមត តាំងពីអត់ដឹងមក?

សំអុន : ខ្ញុំស្តាប់តាំងពីពេល៣ តាំងពីនៅកំពង់សោមមក ។

ដានី : ចុះពេលមុនហ្ន៎?

សំអុន : អត់ដឹង ។

ដានី : ចុះកាលពីសម័យឆ្នាំ៧០ ៧០ អីហ្ន៎មានដែលជួបគាត់ទេ?

សំអុន : អត់ដឹង អត់ដែលជួប ។

ដានី : អត់ដែលជួបទេ?

សំអុន : បាទ! អត់ដែលជួប អត់ដែលស្តាប់ទៀត ។

ដានី : អត់ដែលស្តាប់គាត់ទេ?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ក្រែងស្រុកកំណើតគាត់នៅម្តុំៗ នេះដែរ?

សំអុន : ម្តុំនេះនៅស្រែក្នុងនេះ ។

ដានី : នៅណា?

សំអុន : នៅស្រែក្នុង ។

ដានី : នៅស្រែក្នុង?

សំអុន : ស្រែក្នុង បាទ! ស្រែក្នុង ព្រៃខ្មៅអី ។

ដានី : ប៉ុន្តែមិនដែលឃើញគាត់ទេ?

សំអុន : មិនដែលឃើញទេ ។

ដានី : ចឹងពួកជួបគាត់ហ្ន៎ជួបតែពេលពូនៅកំពង់សោមទេ? ពេលឆ្នាំ៧៥ ហ្ន៎?

សំអុន : បាទ! នៅកំពង់សោម ឃើញគាត់ដើរកាត់អី ជួបម្តងជួបនៅថ្នល់អាទេះភ្លើងដែរ កាលខ្ញុំជួស
ជុលថ្នល់អាទេះភ្លើងហ្ន៎ មកនៅកំពង់សោម ហើយគាត់ទៅជិះអាទេះភ្លើងនឹងដែរ ។ ហើយ

ខ្ញុំក៏ជិះមួយកាត់ហ្នឹង ជិះមួយភ្លាមច្រើន យើងជួសជុលហើយហីណា ជិះឡើងពីត្រពាំងល្អៅ
កំពតហ្នឹង ជិះមកមើលអាជ្ញាវណាស្រួលអត់អាយើងធ្វើហ្នឹងណា ។

ដានី : កាត់និយាយអីខ្លះ?

សំអុន : កាត់អត់មាននិយាយអីផងអត់មានបានលីកាត់និយាយអីទេ គ្រាន់តែសើចញឹមៗដាក់ភ្នាហ្នឹង ។

ដានី : ចុះឆ្នាំ៨១ ពេលពូមកដល់ព្រំដែនហ្នឹងជួបកាត់ទៀតទេ?

សំអុន : ៨១ អត់ដែលជួបទេ មិនដែលជួបកាត់ទេនៅព្រំដែន ។

ដានី : ចឹងពូឆ្នាំ៨១ ពូមកនៅកន្លែងថ្មដាហ្នឹង មកនៅកន្លែងពេលទី៣របស់ភាសេន?

សំអុន : បាទ!ភាសេនហ្នឹងហ្នឹង ។

ដានី : កាលហ្នឹងកន្លែងពេលទី៣ ចាប់ពីកន្លែងណាដល់កន្លែងណាដែរ?

សំអុន : គាំភ្នំថ្មដាហ្នឹងមកត្បូងគេហៅកោះកុង កោះកុងហ្នឹងមិនចេះដិត ។

ដានី : មកខាងកោះកុងវិញ?

សំអុន : បាទ!កោះកុងវិញ ។

ដានី : ចុះពីថ្មដាទៅសំឡូត?

សំអុន : សំឡូតនៅខាងពេល២ ខាងភាវីម វិញ ។

ដានី : ភាវីម វិញ?

សំអុន : បាទ!ហ្នឹងភាវីម ។

ដានី : ពូនៅជាមួយភាសេន បានរយៈពេលប៉ុន្មានដែរ?

សំអុន : ខ្ញុំនៅហ្នឹងយូរដែរហ្នឹង យូរម៉ោងគាំភ្នំពី៨១ដល់៨៥-៨១ខ្ញុំម៉ោ ខ្ញុំបានកូន២ ហើយបានខ្ញុំ
គេចចេញមានអង្គការគេមក អង្គការយូអិចហ្គេមុនដំបូងចេះនៃ នៅមួយកាត់ម៉ារយៈប្រពន្ធ
ខ្ញុំទៅហ្នឹងរៀបចំផ្ទះសំបែងអីស្រួលចូលផ្ទះខ្ញុំផ្ទះធ្វើធំណាស់កាលហ្នឹងសសរប៉ុនៗ នេះសសរកតី
ចុះស្រុកហ្នឹងខ្លះអីឈើ ។ ដល់ធ្វើផ្ទះអីហើយចិនគ្រាប់ផ្លែឆ្នាំងរៀនណាមវាយចូលហ្នឹង វៃចូល
ដកម៉ាយាចិនខ្ញុំរៀបរត់ម៉ាសារទៅនៅមួយអង្គការយូអិចហ្គេម រត់ទៅអត់រួចកាត់ត្រូវកូនឡាន
អាហ្ស៊ីបហ្នឹងទៅដឹកខ្ញុំយកម៉ោមន្ទីរវិញ ។ យកខ្ញុំទៅយកមកណោះវិញយកមកនាំប្រពន្ធនាំកូន
មកវិញមកនៅបានមួយរយៈផ្លែឆ្នាំងទៀត ។ បានប៉ុន្មានខែទេ មួយឆ្នាំទេដឹងផ្លែឆ្នាំងទៀត រត់
បានមកកើតភិចទៀត កើតភិចទៀតហ្នឹងបានជួបអង្គការយូអិចហ្គេម ហើយគេចរចារភ្នាថា
អាឡូវគេជួយពីរយ៉ាង អាឡូវថាម៉ាខាងខ្មែរក្រហមគ្រប់គ្រងខាងនយោបាយ ខាងគេជួយនឹង
ទប់ភោគបរិភោគ ។ ដូច្នោះគេថាការពារជនភៀសខ្លួន ថាកុំឲ្យយ៉ាប់យ៉ិនពេក ថានៅនោះ

ខ្មែរក្រហមដាច់ម៉ែច ខ្លាចប្រជាជនអត់បាយហូប អង្គការគេពិភាក្សាគ្នាថាខាងខ្មែរក្រហមនេះ គ្រប់គ្រងខាងនយោបាយចុះ ខាងយូអិសហ្គោគ្រប់គ្រងខាងទប់កោតបរិភោគហ្នឹង ហើយនៅ ហ្នឹងបានពាក់កណ្តាលម្នាក់ខ្ញុំនៅធ្វើជាគ្រូបង្រៀនដែរ ។ គេអត់មានព្រមកវិញហើយ លែងធ្វើ ទ័ពធ្វើអី លែងនៅកងពលទៀត ។ ហើយដាច់ម៉ែច ហ្នឹងនៅមួយពេទ្យម្តង បាននៅពេទ្យ នៅមួយពេទ្យហ្នឹង ពេទ្យកងពលដែរ ពិនថាអត់មាននៅមួយកងពលធំទៀតទេ ។

ដានី : ចុះពូពី៨១ មកនៅកន្លែងកងពលពូមានភ្នំនាទីអីទៅ?

សំអុន : ខ្ញុំ ។

ដានី : បាទ ។

សំអុន : ខ្ញុំអត់មានអីសោះ អត់អាស៊ីតគេមិនដែលចាត់តាំងថាខ្ញុំធ្វើអីធ្វើអីគេទេ ក៏ខ្ញុំគេឲ្យតែបង្រៀនតែ ក្មេងក្រូ កូនសិស្សខ្ញុំប៉ុនៗ នេះធំៗណាស់ ។

ដានី : អត់ទេ កាលហ្នឹង ក្រែងភាសេន គាត់ថាហៅពូមកនៅជាមួយ?

សំអុន : មកនៅជាមួយនៅធ្វើអីនៅធ្វើតែស្ងៀន មកសរសេរអីតែចឹង ចុះតែកំណត់ហេតុចុះតែអីៗ របាយការណ៍អីផ្សេងៗ ធ្វើតែប៉ុណ្ណឹង ភាប៉ុណ្ណឹងទេ ថាឲ្យខ្ញុំឈ្មោះអី អត់មានទេ អត់មានប៉ានៈ នាទីអី នៅតែចឹងហ្នឹង ពេលខ្លះពេលយប់ព្រលប់អីហ្នឹង គាត់នេះឃើញខ្ញុំធ្វើការយប់អីហ្នឹង ពីរ នាក់បងធិន ឈ្មោះបងធិន គាត់អនុប្រធានមន្ទីរ ។

ដានី : អនុប្រធានមន្ទីរកងពល?

សំអុន : បាទ! កងពល ពីរនាក់ហ្នឹងនៅហ្នឹង ។

ដានី : ប្រធានមន្ទីរណាគេ?

សំអុន : ប្រធានមន្ទីរភារាទៀន

ដានី : ពូអាចថាមានភ្នំនាទីជាកណៈមន្ទីរកងពលអីទេ?

សំអុន : អត់ទេ អត់មានឈ្មោះ ។

ដានី : អត់ទេ?

សំអុន : អត់មានស្តីសោះ ខ្ញុំអត់អាស៊ីតគេឯង ។

ដានី : ចឹងចុះពូម៉ែចដូចថាភា បិត គាត់មកពូបញ្ជាគេឲ្យ?

សំអុន : គាត់ស្គាល់ចឹងហ្នឹងថាកន្លែងហ្នឹង កន្លែងហ្នឹងដូចថាខ្ញុំធ្វើក្រុមមួយមុខទេក្រុម បាទ! ម៉ាមុខគត់ធ្វើ ក្រុមគេ ឲ្យខ្ញុំថាមានអំណាចមាននាទី តំណែងអីអត់សោះ ពិនថាប្រហែលជាមនុស្សទាំងឡាយ

ប្រហែលជាស្គាល់ខ្ញុំ ។ បានអ្នកខ្លះគេគោរពរាប់អានទៅ អ្នកខ្លះគេស្រឡាញ់រាប់អានទៅ បាទ!
វាមានពីរយ៉ាងចឹង អ្នកធំៗគេស្រឡាញ់គេរាប់អានទៅ អ្នកតូចៗគេគោរពគេរាប់អានទៅ ។

ដានី : តាសេង ហើយតារ៉ែម កូនប្រសារតាម៉ុកបងប្អូនគាត់?

សំអុន : បាទ!បងប្អូន ។

ដានី : បងប្អូនយ៉ាងម៉េច?

សំអុន : បងប្អូនបង្កើត ។

ដានី : បងប្អូនបង្កើត?

សំអុន : បាទ ។

ដានី : ពីណាបងពីណាប្អូន?

សំអុន : បងសេងបង ។

ដានី : តាសេងបងតារ៉ែម?

សំអុន : បាទ!បងសេង ខ្ញុំហៅបង បងសេង បងបង្កើត ។

ដានី : បងប្អូនបង្កើត?

សំអុន : ព្រោះតារ៉ែមកូនតាម៉ុក តារ៉ែមកូនប្រសារតាម៉ុក ច្បាស់ណាស់ ។

ដានី : ចុះតាសេងគាត់ស្លាប់ឆ្នាំណា?

សំអុន : អត់ដឹងដែរ ។

ដានី : ពេលឆ្នាំ៨៥ ពូទៅនៅជាមួយអង្គការយូអិទ្រហ្គេ ហ្នឹងគាត់នៅទេ?

សំអុន : នៅគាត់ទៅលេង ។

ដានី : គាត់ទៅលេងដែរ?

សំអុន : បាទ!ទៅលេងនៅរោងនៅជំរំហ្នឹង ជំរំសាយខេ គេហៅសាយខេទាំង ។

ដានី : ចុះពូអត់ដឹង អត់ដែលលីដំណឹងថាគាត់ស្លាប់ទេ?

សំអុន : អត់ដឹង អត់ដឹងថាម៉េចទេ លែងដឹងលែងលីអស់ហើយ ។

ដានី : លែងដឹងហើយ?

សំអុន : បាទ!ស្តីក្តីខ្ញុំលែងដឹងដែរ ព្រោះខ្ញុំធ្វើម៉េចឲ្យបានគេច្របូកចិត្តមក ខ្ញុំអត់ស្អប់ទេ ព្រោះខ្ញុំមិន
ដែលលំបាក គេមិនដែលធ្វើបាបអីខ្ញុំ ក៏ប៉ុន្តែខ្ញុំអត់ចូលចិត្តនៅ ខ្ញុំនិយាយត្រង់ជំរុំរាប់តាមត្រង់
ត្រូវឃើញសង្រួមផុតណាស់ ។ បើក្រៅពីខ្ញុំប្រហែលជាគេសម្លាប់ខ្ញុំចោល ព្រោះខ្ញុំរត់ចូលថៃ
ម្តងហើយ ប្រមូលដៃកូរខ្ញុំនៅកន្លែងពលប្រហែលមួយកន្លែងទៅ ហើយអង្គរក្សកេប៉ុន្តែទៅហ្នឹង

ឃើញគេទៅយកមកវិញអស់ប៉ុន្មានគំឡឹង ពិនកន៍ពលគ្រូវគ្គសម្រាប់ចោលហើយប្រធានអត់
តែខ្ញុំទេ ។

ដានី : ចុះពូមកនៅស្រុកវិញឆ្នាំណាដែរពូ?

សំអុន : ខ្ញុំម៉ោង២ ថ្ងៃ២៧ខែ៧ទៀត៧ខែ២ខ្ញុំបញ្ចប់ពីជុំរំ មកនៅអីស្តីកប់ស្រូវនេះចេញមក ហ្នឹងមក
ដល់ហ្នឹងម៉ង បានមកដល់ហ្នឹង ។

ដារ៉ា : មកតាមអាកម្មវិធីជនភៀសខ្លួនហ្នឹង?

សំអុន : ជនភៀសខ្លួន បាទ! ជនភៀសខ្លួនហ្នឹងមិនមែនពួកផ្តាច់ខ្លួនទេ ខ្ញុំជនភៀសខ្លួន ។

ដារ៉ា : កាលឆ្នាំ៧៧?

សំអុន : បាទ! ឆ្នាំ៧៧ នេះគេហៅថាមាតុភូមិនិវត្តន៍ ។

ដារ៉ា : នៅណានៅភូមិណាអីភូមិណា ចូលភូមិហ្នឹងវិញ?

សំអុន : បាទ! ហើយខ្ញុំមកនេះបាត់ដៃទេរទេ ពិនបានមកដល់រដ្ឋាភិបាលបែកដីកាលហ្នឹងរដ្ឋ កម្ពុជាបែក
ដីបានតិចទៅ ខ្ញុំបានធ្វើការជាមួយអ៊ុនស្កាត់បានតិចមក កាលហ្នឹងនៅភ្នំអូរស៊ីដង្គំ អាហ្សរ
មួយខែបាន៤០០ កាលហ្នឹងលុយនៅថ្ងៃ៤០០ បាន២ខែគត់ ដាច់អាណត្តិអ៊ុនស្កាត់ហ្នឹងទៅ
បានអាលុយហ្នឹងម៉ោង១២ម៉ោងទិញស្រូវទិញស្រែខ្លះទិញគោអីខ្លះ បែកកូនបែកចេញរហូតទល់
អាឡូវ ព្រោះកិច្ចការទៀតខ្ញុំអត់ចេះធ្វើអីទេ ស្រែក៏មិនចេះធ្វើ ឈើក៏មិនកាប់ចប់ហើយខ្ញុំ ។

ដានី : ចុះពូមកដល់សព្វថ្ងៃនេះពូដែលលើពិភពមានអីដែលទាក់ទងនឹងការកាត់ទោសមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរ
ក្រហមអីទេ?

សំអុន : ខ្ញុំចាំស្តាប់ដែរ ពិនតែលើសួរថា នៅតាចិន នៅតែកាត់ទោសខ្មែរក្រហម មិនដឹងថាកាត់របៀប
ណាឆ្កើយ៉ាងម៉េចទៀត ដោះស្រាយយ៉ាងម៉េច ខ្ញុំអត់ថាទិសដេររបស់តុលាការហ្នឹងកាត់មាន
យ៉ាងណា ខ្ញុំអត់ដឹងទេ លែងដឹងហើយអាហ្នឹង ថ្នាក់កំពូលៗទុកឲ្យលោកនេះ ហើយលោកគ្រូ
អីដឹងលើជួយជ្រោយទៅខ្ញុំមិនបានដឹង ។

ដានី : ពូអត់ដឹងថាមកដល់សព្វថ្ងៃហ្នឹងគេវិវត្តន៍ដល់ណាគេកាត់ទោសបានពីណាពីណាអីទេ ពូអត់ដឹង?

សំអុន : អត់ដឹង ។

ដានី : អត់ដឹងទេ?

សំអុន : អត់ ។

ដារ៉ា : ពូមានវិទ្យាស្តាប់?

សំអុន : អត់ ។

ដារ៉ា : ទូរទស្សន៍?

សំអុន : ទូរទស្សន៍មាន ខ្ញុំគ្រាន់តែដឹងថាមេធំៗ ខៀវ សំផន តាម៉ុក ណាទៀត អៀង សារី ណាទៀតទៅនៅក្នុងប្រទេស ដឹងដែលជាពេលកាត់ទោស អៀង ធីរិទ្ធ ក្នុងនេះប្តឹងខ្ញុំក៏បានមើល ឃើញដែរ ឃើញតែរូបថត រូបអីប្តឹង ខ្ញុំមិនសូវស្គាល់ខ្លះក៏ចាស់ដែលហើយ ខ្ញុំមើលឃើញ រូបថតប្តឹង ។ រូបថតរូបអីប្តឹងខ្ញុំអត់ដែលបានមើលចឹងទេ អរគុណលោកក្រុំបានឲ្យមើល ចាំមើលចង់ដឹងដែរ ខ្ញុំក៏អត់មានវិទ្យុស្តាប់ ទូរទស្សន៍ក៏វាអត់គ្រប់គ្រាន់ អត់គ្រប់គ្រាន់ទេ ។

ដារ៉ា : ខ្ញុំដូចជាអស់អីសួរហើយពូ?

សំអុន : បាទៗ ។

ដានី និងដារ៉ា : បាទ!អរគុណលោកពូច្រើនដែលចំណាយពេលផ្តល់បទសំភាសន៍ជាមួយពួកខ្ញុំបាទ!ខ្ញុំ អរគុណច្រើនលោកពូ ។

សំអុន : បាទៗ ។

- ចប់ -